

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

letnik 25, številka 1/2, 2015

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Martina Rozman Salobir

Odgovorna urednica: Mojca Trtnik (e-pošta: mojca.trtnik@nuk.uni-lj.si)

Tehnični urednik: Jani Pečenko

Uredniški odbor: Tomaž Bešter, Janko Klasinc, Meta Kojc, Veronika Potočnik, Gorazd Vodeb, Damjana Vovk

Naslovnica: fotografija Klemen Filipič

Naklada: 260 izvodov

Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o. Ljubljana

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-148

Naročnina za leto 2015: 50.00 EUR za tiskano obliko & 1 brezplačen dostop do elektronske oblike, 30.00 EUR za dostop do elektronske oblike

Spoštovane knjižničarke, spoštovani knjižničarji,

pred nami je nova, tokrat dvojna številka *Knjižničarskih novic*. Vesela sem, da delite z nami svoje strokovne poglede in izkušnje. Vsaka vaša zgodba lahko navdihne in nas morda celo opogumi za kakšno novo idejo. Sama sem ob branju prispevkov dveh kolegic o knjižnicah in knjižničarjih v Franciji dobila ustvarjalni zanos in se zavedela, kako pravzaprav tudi knjižničarji s svojim delom prispevamo k demokratizaciji kulture in družbe. Da, tudi v Sloveniji! In da, tudi mi knjižničarji!

Tudi vam ob branju želim veliko ustvarjalnega navdiha in strokovnega zanosu. In ne pozabite: *Knjižničarske novice* soustvarjamo vsi skupaj, zato toplo vabljeni k pisanju!

Mojca Trtnik

Mojca Trtnik,
odgovorna urednica

KAZALO

Poročilo o uporabi storitve dostopa na daljavo do informacijskih virov za splošne knjižnice v letu 2014	4
Poročilo o uporabi storitve oddaljenega dostopa do informacijskih virov v letu 2014	7
Skupaj smo močnejši: povezovanje, sodelovanje in etično delovanje	9
Seminar E-branje, e-knjiga, e-bralniki	11
Demokratizacija kulture in knjižnice	11
Kdo vse je Charlie?	16
Domoznanski projekt Osrednje knjižnice Srečka Vilharja v Kopru: predstavitev knjižnice Grisoni	17
Tretji Andersenov večer	18
Izpišimo bolečino – predstavitev knjige v MKI	18
Lyonska deklaracija o dostopu do informacij in razvoja	20
Iz dnevnega tiska	22
Vabila	23

Poročilo o uporabi storitve dostopa na daljavo do informacijskih virov za splošne knjižnice v letu 2014

Center za informacijske storitve Narodne in univerzitetne knjižnice je v letu 2014 upravljal s storitvijo dostopa na daljavo do informacijskih virov za potrebe članov 46 osrednjih knjižnic za Dolenjsko, Gorenjsko, Goriško, Koroško, Obalno-kraško, Osrednjeslovensko, Pomursko, Spodnje-podravsko in Štajersko območje. Storitve je bila vzpostavljena v koordinaciji z osrednjimi območnimi knjižnicami in je začela delovati 1. 7. 2011.

Avtentikacija in avtorizacija članov omenjenih knjižnic je tudi v letu 2014 potekala v modulu COBISS/Izposoja. Samo upravljanje s storitvijo je pomenilo spremljanje delovanja, vzdrževanje, dopolnjevanje in popraviljanje ter dodajanje novih nastavitvev potrebnih za nemoteno prijavo na servise različnih ponudnikov.

Poleg tega smo po potrebi z domačimi in tujimi ponudniki preizkušali delovanje dostopa na daljavo do njihovih virov in odpravljali težave. Tujim in domačim ponudnikom smo posredovali nove IP-je in urejali profile knjižnic. Spremljali smo razvoj programske opreme in jo nadgrajevali, dopolnjevali smo konfiguracije programske opreme in vključevali nove funkcionalnosti.

V pomladanskih mesecih smo pripravili potrebne nastavitve in opravili testiranja za vključitev 5 knjižnic Gorenjskega območja (Kranj, Jesenice, Radovljica, Škofja Loka in Tržič), katerih člani so storitev pričeli uporabljati v začetku maja. V jesenskih mesecih smo vse potrebno pripravili za vključitev v storitev še za 12 knjižnic Celjskega območja (Celje, Hrastnik, Laško, Mozirje, Rogaška Slatina, Slovenske Konjice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Trbovlje, Velenje, Zagorje ob Savi in Žalec). Tako so bili vzpostavljeni pogoji za dostop na daljavo za vse knjižnice desetih območij.

Prenovljena in dopolnjena je bila tudi spleta stran za pomoč uporabnikom pri uporabi storitve, ki je na voljo na prijavnem obrazcu, ki se pojavi po neuspešni začetni prijavi. Stran se nahaja na naslednji povezavi, <http://mreznik.nuk.uni-lj.si/oddaljeni-dostop-za-osrednje-obmocne-knjiznice>.

Preko storitve dostopa na daljavo so bile uporabnikom na voljo zbirke tako tujih kot domačih ponudnikov. V nadaljevanju so navedeni ponudniki in zbirke ter njihove povezave za dostop na daljavo.

Vse knjižnice so bile naročene na zbirke ponudnika EBSCOHost, ki sledijo v nadaljevanju

Academic Search Premier: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=aph>

Business Source Premier: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=buh>

eBook Public Library Subscription Collection

<http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=e700xww>

ERIC: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=eric>

GreenFILE: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=8gh>

LISTA: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=lxh>

MasterFILE Premier: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=f5h>

Medline na EBSCOhost: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=cmedm>

Posamezne knjižnice pa so bile naročene na naslednje zbirke različnih ponudnikov:

Ponudnik: **Oxford University Press**

Oxford Art Online

<http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.oxfordartonline.com>

Oxford Music Online

<http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.oxfordmusiconline.com>

Oxford English Dictionary Online

<http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.oed.com>

Oxford Reference Online Premium

<http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.oxfordreference.com>

Ponudnik: **Encyclopedia Britannica**

Encyclopedia Britannica Online, Library Edition

<http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://library.eb.co.uk/>

Slovenski ponudniki:

GVIN.com

<http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.gvin.com>

Tax-Fin-Lex

<http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.tax-fin-lex.si>

IUS-INFO

<http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.iusinfo.si/autologin.aspx>

FIND-INFO

<http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.findinfo.si/autologin.aspx>

IUS-INFO HR

<http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.iusinfo.hr/autologin.aspx>

VEČER

<http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.vecer.com/arhiv>

Med opravila upravljanja storitve dostopa na daljavo je sodila tudi priprava podatkov o uporabi storitve.

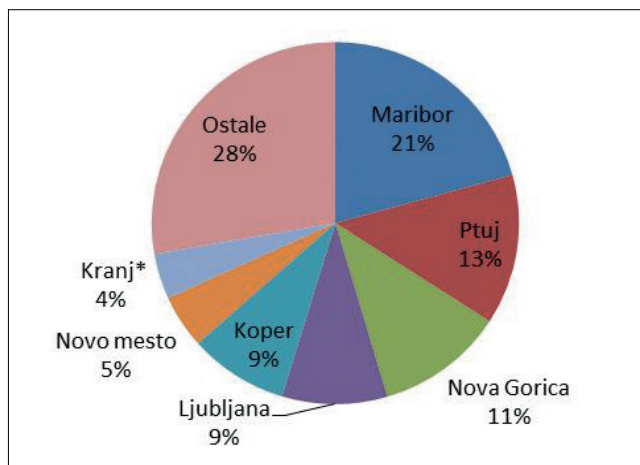
Analiza zajetih podatkov je pokazala, da je storitev dostopa na daljavo v letu 2014 skupno uporabilo 2.035 članov (v letu 2013 2.501) vključenih knjižnic, kar je za 18,6 % manj kot v letu 2013. Člani vseh knjižnic pa so se prijavi na storitev 18.845 krat (v letu 2013 21.500), kar je za 12,3% manj kot v letu 2013.

Podrobnejši podatki za posamezne knjižnice so razvidni iz tabele in grafov, ki sledijo v nadaljevanju.

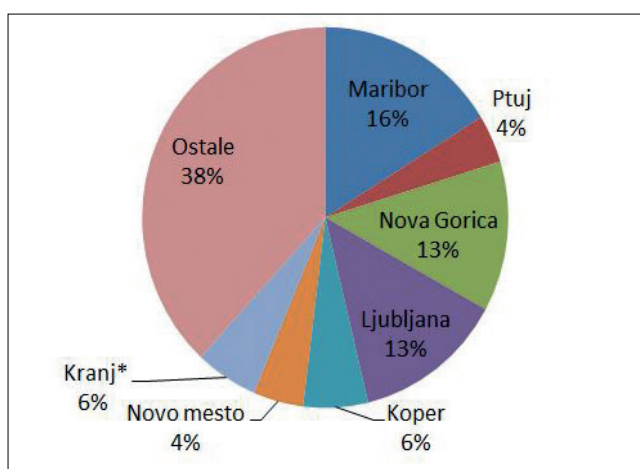
Knjižnica	Št. uporabnikov	Št. prijav
Mariborska knjižnica	329	3.902
knjižnica Ivana Potrča-Ptuj	83	2.529
Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica	260	2.128
Mestna knjižnica Ljubljana	269	1.748
Osrednja knjižnica S. Vilharja - Biblioteka centrale Koper	116	1.650
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto	90	896
Mestna knjižnica Kranj	113	767
Kosovelova knjižnica Sežana	43	692
Knjižnica Črnomelj	7	408
Knjižnica Brežice	13	393
Knjižnica Franca Ksavra Meška Ormož	16	374
Mestna knjižnica Grosuplje	65	299
Knjižnica A.T. Linhartaradovljica*	41	269
Mestna knjižnica Piran - Biblioteka civica Pirano	22	236
Knjižnica Bena Zupančiča Postojna	43	231
Valvasorjeva knjižnica Krško	36	199
Lavričeva knjižnica Ajdovščina	43	191

Knjižnica	Št. uporabnikov	Št. prijav
Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica	19	180
Knjižnica Domžale	69	154
Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	37	152
Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka*	12	146
Knjižnica Sevnica	7	138
Cankarjeva knjižnica Vrhnika	29	135
Mestna knjižnica Izola - Biblioteka civica di Isola	23	118
Koroška osrednja knjižnica F. Sušnika Ravne na Koroškem	38	111
Ljudska knjižnica Metlika	15	97
Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica	8	89
Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota	23	81
Občinska knjižnica Jesenice*	5	73
Knjižnica Medvode	38	69
Knjižnica Makse Samsa Ilirska Bistrica	15	64
Knjižnica Logatec	13	42
Knjižnica Lendava - Konyvtar Lendva	8	41
Knjižnica Radlje ob Dravi	10	33
Mestna knjižnica in čitalnica Idrija	8	32
Knjižnica Pavla Golie Trebnje	11	31
Knjižnica Lenart	3	26
Knjižnica Ribnica	7	26
Matična knjižnica Kamnik	9	18
Knjižnica Litija	9	17
Knjižnica Kočevje	7	13
Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič*	1	0
Knjižnica Dravograd	2	7
Splošna knjižnica Slovenske Konjice	1	3
Drugo	17	37
Skupaj	2.035	18.845

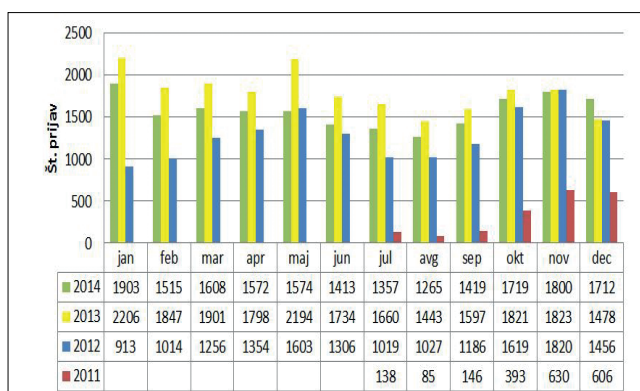
Tabela 1: Uporaba storitve dostopa na daljavo po članih in prijavi posameznih knjižnic (*Z zvezdico so označene knjižnice Gorenjskega območja, ki so k storitvi pristopile maja 2014.)

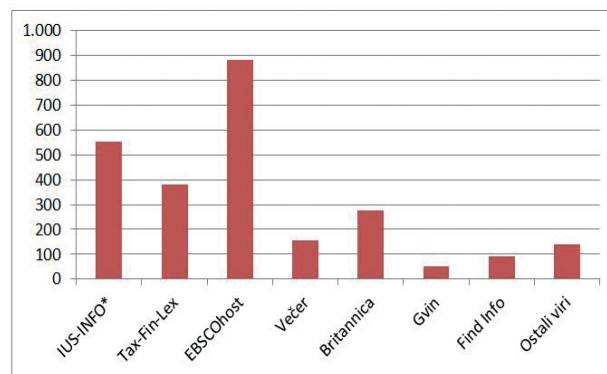
Grafikon 1: Število prijav na storitev dostopa na daljavo po knjižnicah v odstotkih*

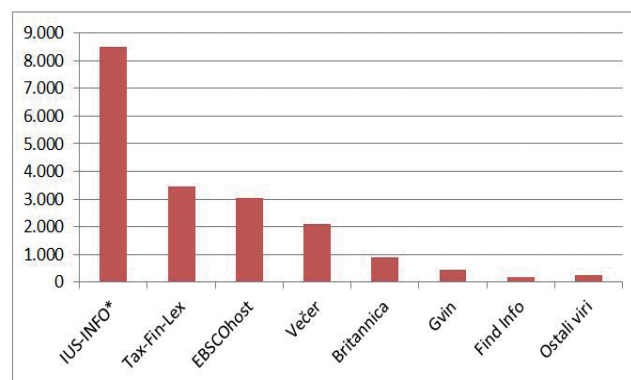
Grafikon 2: Število članov, uporabnikov, storitve po knjižnicah v odstotkih*

Grafikon 3: Število prijav na storitev dostopa na daljavo po mesecih v letih 2011 – 2014

Grafikon 4: Število članov, uporabnikov, po posameznih virih* (glej opombo)

Grafikon 5: Število prijav po posameznih virih* (glej opombo)

* IUS-Info je zahteval prijavo tudi na lokacijah knjižnic.

Srečko Bončina,
Narodna in univerzitetna knjižnica

* Mestna knjižnica Kranj je k storitvi pristopila maja 2014.

Poročilo o uporabi storitve oddaljenega dostopa do informacijskih virov v letu 2014

Center za informacijske storitve Narodne in univerzitetne knjižnice je v letu 2014 upravljal s storitvijo oddaljenega dostopa za potrebe fakultet Univerze v Ljubljani, Centralne tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani ter Narodne in univerzitetne knjižnice.

Avtentikacija in avtorizacija uporabnikov za oddaljeni dostop je potekala preko modula COBISS/Izposoja.

Upravljanje s storitvijo je pomenilo dnevno spremljanje in preverjanje delovanja storitve, vzdrževanje, dopolnjevanje in popraviljanje nastavitvev potrebnih za nemoteno prijavo preko oddaljenega dostopa ter nastavitvev, ki so omogočale normalno delovanje servisov različnih ponudnikov. Ugotavljali in odpravljali smo težave pri izpadih delovanja oddaljenega dostopa.

Poleg navedenega smo sproti reševali težave posameznih knjižnic tako pri lokalnem kot oddaljenem dostopu. Do večine težav je prišlo zaradi spremenjenih IP-jev knjižnic oz. fakultet, ki niso bili registrirani na strani ponudnikov informacijskih virov. Članom knjižnic, ki so vključene v storitev, smo pomagali reševati tudi težave pri prijavi na oddaljen dostop za posamezne servise in portal DiKUL. Pretežni del težav je bil povezan z napačnimi ali pozabljenimi gesli, potekom članstva v knjižnicah, spremembami statusa člana, napakah v profilih uporabnikov itn.

Spremljali smo razvoj programske opreme, dopolnjevali njene konfiguracije in vključevali nove funkcionalnosti.

V prvi polovici leta smo v sodelovanju z Arnesom uspeli storitev oddaljenega dostopa za potrebe Univerze v Ljubljani vključiti v Arnesovo AAI federacijo, kar pomeni, da se lahko študentje prijavijo s svojo digitalno identiteto UL. V jesenskih mesecih smo opravili vse potrebne nastavitve, ki so omogočile uporabo storitve oddaljenega dostopa tudi Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo.

Uporabniško dokumentacijo smo tekoče dopolnjevali na spletnih straneh Mrežnika, <http://mreznik.nuk.uni-lj.si/oddaljeni-dostop>, ki služi kot vstopna točka do (predvsem) licenčnih informacijskih virov. Mrežnik smo postavili popolnoma na novo, ki sedaj omogoča večjo preglednost nad viri, enostavnejše iskanje virov, predvsem pa lažje in hitrejše dopolnjevanje vsebin ter dodajanje novih virov in brisanje virov, ki niso več dostopni.

Med opravila upravljanja storitve oddaljenega dostopa je sodila tudi priprava poročila o uporabi storitve v letu 2014. Tokrat smo prvič dodali tudi podatke o številu uporabnikov posameznih virov in število dostopov do največkrat uporabljenih virov. Ti podatki kažejo vire, ki so jih uporabniki izbrali ob prijavi, po prijavi pa so lahko uporabili tudi druge vire, ki pa niso zabeleženi.

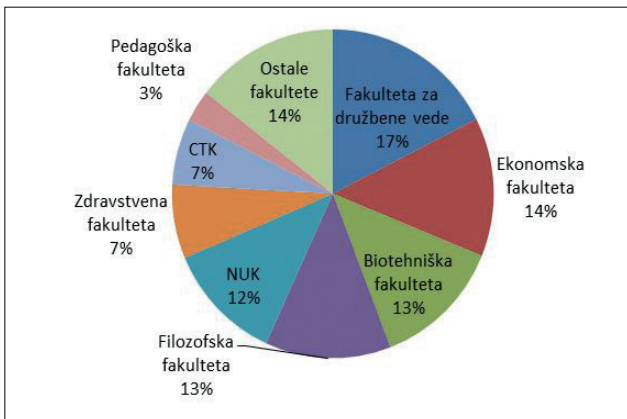
Na storitev oddaljenega dostopa so se člani knjižnic Univerze v Ljubljani, Centralne tehniške knjižnice ter Narodne in univerzitetne knjižnice prijavili 167.833 krat, kar pomeni v primerjavi z letom 2013 (165.594) eno odstotno rast. Storitve je v letu 2014 uporabljalo 14.371 uporabnikov, kar pomeni v primerjavi z letom 2013 (15.792) devet odstotno znižanje.

Podrobnosti o uporabi storitve so razvidne iz tabele in grafov, ki sledijo v nadaljevanju.

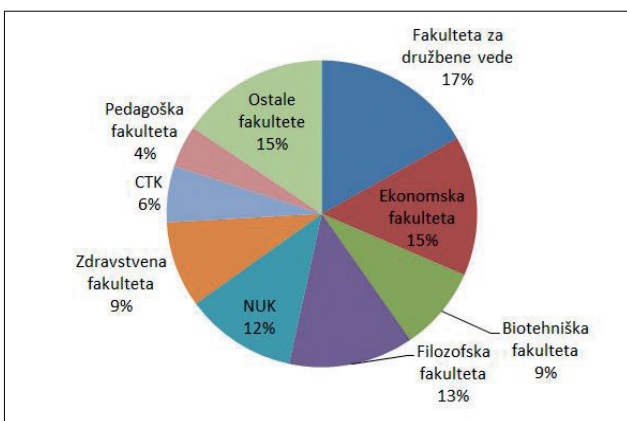
Fakultete Univerze v Ljubljani, CTK in NUK	Št. prijav osebjia in študentov UL	Št. prijav ostalih članov	Št. vseh prijav	Št. članov uporabnikov storitve
Fakulteta za družbene vede	29.278	116	29.394	2.416
Ekonomski fakulteta	22.863	47	22.910	2.114
Biotehniška fakulteta	21.781	55	21.836	1.269
Filozofska fakulteta	20.980	246	21.226	1.873
Narodna in univerzitetna knjižnica	15.971	3.810	19.781	1.673
Zdravstvena fakulteta	12.070	172	12.242	1.304
Centralna tehniška knjižnica	10.513	420	10.933	854
Pedagoška fakulteta	5.230	30	5.260	636
Fakulteta za upravo	5.111	0	5.111	543
Fakulteta za farmacijo	4.152	5	4.157	234
Fakulteta za elektrotehniko	2.912	3	2.915	184
Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo	2.139	30	2.169	115
Fakulteta za šport	1.513	16	1.529	152
Medicinska fakulteta	1.114	9	1.123	128
Naravoslovno-tehniška fakulteta	1.078	5	1.083	110
Fakulteta za pomorstvo in promet	1.037	2	1.039	76
Teološka fakulteta	922	37	959	128
Fakulteta za računalništvo in informatiko	918	0	918	75
Fakulteta za socialno delo	542	72	614	112

Fakulteta za matematiko in fiziko	472	2	474	46
Pravna fakulteta	427	47	474	84
Fakulteta za strojništvo	381	7	388	79
Akademija za glasbo	377	5	382	29
Veterinarska fakulteta	317	2	319	28
Fakulteta za arhitekturo	185	12	197	34
Akademija za gledališče, radio, film in televizijo	145	2	147	12
Akademija za likovno umetnost	128	0	128	28
Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo*	116	9	125	35
Skupaj	162.672	5.161	167.833	14.371

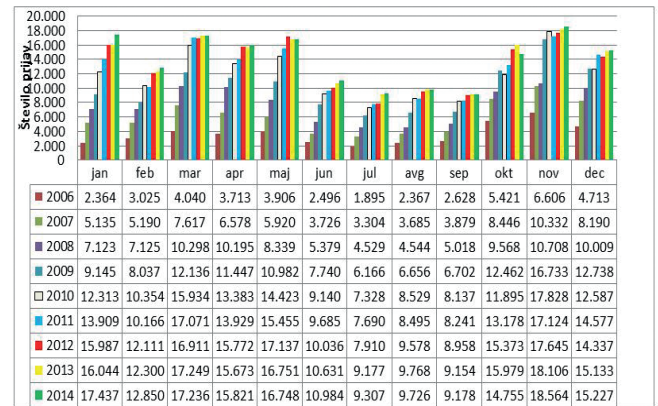
Tabela 1: Uporaba storitve oddaljenega dostopa po posameznih članicah UL, CTK in NUK (*Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo je bila vključena v storitev oktobra 2014.)

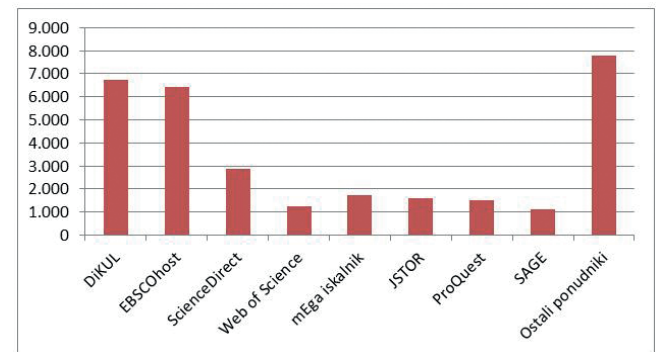
Grafikon 1: Delež prijav na oddaljeni dostop po fakultetah UL, CTK in NUK

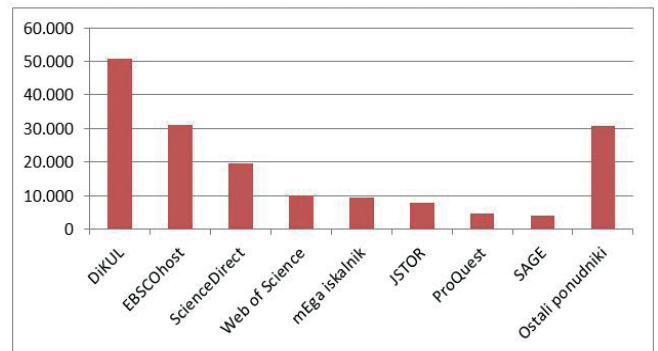
Grafikon 2: Delež članov oddaljenega dostopa po članicah UL, CTK in NUK

Grafikon 3: Število prijav na oddaljeni dostop po mesecih v letih 2006-2014

Grafikon 4: Število članov po posameznih virih

Grafikon 5: Število prijav po posameznih virih

Srečko Bončina,
Narodna in univerzitetna knjižnica

Posvetovanje sekcij Zveze bibliotekarskih društev Slovenije
18. – 19. september 2014, Thermana, Laško

Skupaj smo močnejši: povezovanje, sodelovanje in etično delovanje

18. in 19. september 2014 sta bila prav posebna dneva - rezervirana za člane posameznih sekcij Zveze bibliotekarskih društev Slovenije ter druge delujoče v stroki bibliotekarstva. V Thermani Laško se je namreč v kratkih dveh dnevih odvil sicer zelo obširen in bogat program Posvetovanja sekcij Zveze bibliotekarskih društev Slovenije.

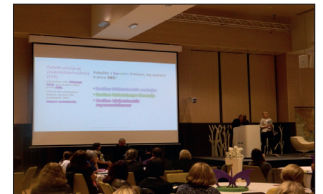
Slika 1: Dobrodošli

Rdeča nit minulega posvetovanja je bila povezanost različnih sekcij znotraj ZBDS in refleksija na trenutno stanje v stroki – predstavo o sekcijah, ki so močnejše zaradi medsebojnega povezovanja in sodelovanja z lahkoto umestimo v trenutno finančno stanje med družboslovnimi in humanističnimi strokami. Na to temo so bila pripravljena predavanja tako slovenskih kot tujih strokovnjakov. Še preden smo jim prisluhnili, smo se ob otvoritvenih besedah družili ter tako bolje spoznali. S tega vidika je bila otvoritev še posebej zanimiva za nas, študente, ki smo v skromni zasedbi predstavljali Sekcijo študentov bibliotekarstva. Prisotni smo bili člani izvršnega odbora (Miha Fištravec, Urška Levstek, Katja Šuler in Vanja Jazbec) pod vodstvom predsednice, Urške Plaznik.

Slika 2: Priprave

Na posvetovanju smo se lahko študentje spoznali z izkušnjami kolegi in strokovnjaki ter tako pridobili podrobnejši in predvsem osebni vpogled v stroko, kar nam še tako dobra predavanja ne morejo ponuditi. Po uradnih otvoritvenih govorih se je vsaka izmed sodelujočih sekcij predstavila ter kratko in jedrnatno opisala svoje naloge in poslanstvo. Sekcijam pri tem kar ni zmanjkalo domišljije; v obliki kvizov, skečev, iger in kratkih filmčkov smo spoznali sekcije v tako strokovni kot tudi zabavni luči. Študentje smo svojo sekcijo predstavili v obliki igre, v kateri smo člani izvršnega odbora poskušali na humoren način predstaviti vodenje sekcije skozi študijsko leto, ki je že na sploh polno študijskih obveznosti, sodelovanje v sekciji pa temu prinese še dodatne zahteve, nove izzive in vsekakor nepozabljive izkušnje. Sekcija za visokošolske knjižnice, s katero smo študentje verjetno najmočnejše povezani tekom izobraževanja, je za predstavitev pripravila kratek kviz, ki je prisotne spraševal o zgodovini in delovanju same sekcije. Udeleženci posvetovanja so zavzeto odgovarjali na vprašanja s pomočjo barvnih lističev, ki so bili pripravljene na mizah. Kot voditeljica kviza se je preizkusila mag. Hedvika Pavlica Kolman, sicer tudi predsednica Sekcije za visokošolske knjižnice. Pravijo, da je slika vredna več kot tisoč besed, zato naj o bibliotekarski različici kviza Lepo je biti milijonar pričajo naslednje fotografije:

Slika 3a,b,c: Bibliotekarski kviz

Po končanih predstavitev sekcij smo imeli udeleženci priložnost spoznati svetovno znanega malteškega zdravnika, pisatelja, izumitelja in svetovalca, dr. Edwarda de Bona, ki je govoril o kreativnem in povezovalnem mišljenju ter nam predstavil teorijo šestih klobukov razmišljanja. Ker je naša stroka tesno povezana s kreativnim mišljenjem, so bile ideje predavatelja za nas še kako zanimive in uporabne pri vsakodnevem delu.

Slika 4: Skupaj smo močnejši

V drugi polovici prvega dne in celotni drugi dan so potekala predavanja na temo različnih problemov in vprašanj, s katerimi se stroka dandanes sooča. V različnih dvoranah so sekcije sočasno vodile natrpan spored predavanj, udeleženci pa so si lahko izbrali predavanja, ki so jim bila najbolj zanimiva.

Slika 5: Predavanja

V t.i. rdeči dvorani je program pripravila Sekcija za splošne knjižnice, ki je pozornost namenila pomembnosti etičnega delovanja za uspešno sodelovanje. V zeleni dvorani je program vodila Sekcija za specialne knjižnice, kjer se je razpravljalo o podobi knjižničarja, knjižnice in organizacije. V oranžni dvorani se je predstavilo več sekcij; najprej smo poslušali program Sekcije za šolske knjižnice in Sekcije za mladinsko knjižničarstvo, v nadaljevanju pa se je predstavila še Sekcija za potujoče knjižnice.

Slika 6: Predavanja

V modri dvorani smo lahko prisluhnili predavanjem, ki jih je organizirala Sekcija za visokošolske knjižnice. Program se je ujemal s poslanstvom in cilji sekcije ter se hkrati osredotočil na izzive, s katerimi se visokošolske knjižnice srečujejo. Sekcija kot strokovno telo ZBDS združuje 56 slovenskih visokošolskih knjižnic in med drugim skrbi za proučevanje in razreševanje strokovnih vprašanj ter podpira sodoben razvoj visokošolskega knjižničarstva. Hkrati zastopa strokovne interese zaposlenih v knjižnicah slovenskih univerz in samostojnih visokošolskih zavodov¹.

Slika 7: Predavanja

¹ Več o delovanju sekcije si lahko preberete na spletni strani (<http://www.zbds-zveza.si/?q=node2/visokosolske>) in aktivnem blogu sekcije (<http://svk.splet.arnes.si/>).

Tekla je beseda o visokošolskih knjižnic kot fizičnem prostoru. Darko Majcenovič in Kristina Pritekelj sta predstavila podobo visokošolskih knjižnic vse od leta 1997 do 2012; o knjižnici kot osrednjem prostoru fakultete je govorila Irena Kordež; o vplivu spremenjenih potreb uporabnikov na prenovo knjižničnega prostora je predavala dr. Silva Novljan. Govorilo se je tudi o prihodnosti prostorov Osrednje humanistične knjižnice na Filozofski fakulteti - na to temo sta debatirala red. prof. dr. Primož Južnič v sodelovanju z doc. dr. Milanom Lovenjakom. Sledilo je predavanje o novi podobi hrvaških knjižnic v zadnjih dvajsetih letih, ki ga je pripravila kolegica s Hrvaške, dr. sc. Vesna Špac. Na koncu prvega dne sta svoj prispevek predstavila še Urška Plaznik in Miha Fištravec, ki sta predstavila primere prostorov visokošolskih knjižnic v tujini.

Slika 8: Predavanja

V petek je v sklopu programa Sekcije za visokošolske knjižnice začel dr. Nenad Čuš Babič, ki je govoril o razvoju izobraževanja skozi informacijske tehnologije in vlogi visokošolske knjižnice pri tem. Nataša Godec in Borut Kirar sta v nadaljevanju govorila o pomenu spletne učilnice pri poučevanju informacijske pismenosti. Nazadnje smo se posvetili še statusu visokošolskih knjižničarjev, o katerem je govorila Sandra Kurnik Zupanič.

Zadnje v nizu številnih srečanj slovenskih knjižničarjev je v ospredje postavilo strokovne sekcije, ki delujejo pod okriljem Zveze bibliotekarskih društev Slovenije². Sekcije predstavljajo pestrost in raznolikost knjižničnega sistema, ki v svoji najsvetlejši luči zasijejo šele, ko med sabo sodelujejo in si pomagajo. Tega sporočila smo se vsi udeleženci zagotovo naučili. Torej, sodelujmo, skupaj smo resnično močnejši!

Vanja Jazbec,
študentka Oddelka za bibliotekarstvo,
informacijsko znanost in knjigarstvo

² Za dodatne informacije o Posvetovanju sekcij ZBDS 2014 so vam na voljo naslednje povezave:

<http://www.zbds-zveza.si/?q=node5/posvetovanje-sekcij-skupaj-smo-mocnejši>
<http://www.zbds-zveza.si/node5/posvetovanje-sekcij-skupaj-smo-mocnejši-program>
<http://4d.rtvnslo.si/arhiv/prispevki-in-izjave-tv-poročila/174276184>

Seminar E-branje, e-knjiga, e-bralniki

Za vsako šolsko leto posamezne izobraževalne ustanove pripravijo ponudbo programov profesionalnega usposabljanja za strokovne delavce v vzgoji in izobraževanju. Med njimi je vsako leto tudi Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. Skladno s Pravilnikom o nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju (Ur.l. RS, št. 64/04) vsakič znova pripravijo izobraževalne programe. Za šolske knjižničarje so posebej zanimivi seminarji uvrščeni med Posodobitvene programe*, ki jih potrди Programski svet in jih sofinancira Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Tudi v tem šolskem letu je bil, 28. 2. 2015 na Filozofski fakulteti v Ljubljani, izveden seminar z naslovom E-branje, e-knjiga, e-bralniki. Cilja skupina so bili šolski knjižničarji. Enodnevni seminar je bil razdeljen na tri tematske sklope, s katerimi so predavatelji udeležencem želeli predstaviti novosti ter neizbežne spremembe sodobnega branja, katalogiziranja ter uporabe IKT naprav. Najprej je dr. Vlasta Zabukovec predavala o značilnostih in veščinah e-branja ter o razlikah med branjem tiskanega in e-teksta. Predavateljica je predstavila značilnosti branja e-knjige, mednarodne rezultate bralne pismenosti ter raziskave o težavah pri branju različnih besedil. Udeležence je spodbudila k razmišljanju in analiziranju razlik branja tiskanega in digitalnega teksta.

Teoretičnim podlagam je sledil sklop E-knjižnica: urejena zbirka e-knjig v šolski knjižnici, o čemer je spregovorila in s primeri ponazorila mag. Mateja Ločniškar Fidler. Predstavila je e-knjige in ponudbo ter obdelavo e-gradiv. Na zanimiv način je prikazala uporabnost in različne načine iskanja e-gradiva. Da pa je iskanje uspešno, morajo biti pravilno katalogizirana posamezna polja in podpolja v COMARC zapisih.

Zadnji sklop je bil praktične narave, kjer je Gregor Škrlič za udeležence pripravil delavnico in predstavitev dobre prakse z naslovom Uporaba elektronskih nosilcev pri spodbujanju branja. Udeležencem je predstavil primere svoje prakse ter izvedel delavnice, kjer so se udeleženci razdelili v skupine in se seznanili ter uporabljali določeno IKT opremo (e-bralniki, računalniške tablice ...).

* Program, prijavnice in dodatne informacije o posodobitvenih programih so na voljo v tiskanem katalogu ali na povezavi: http://www.ff.uni-lj.si/Portals/0/Dokumenti/CPI/Programi_PPU_2014_2015.pdf

Gregor Škrlič,
Osnovna šola Prule

Demokratizacija kulture in knjižnice: francoski primer

Pariz, 17. – 28. november 2014

Seminar o valorizaciji in posredovanju audiovizualnih virov v knjižnicah **Ressources audiovisuelles et les bibliothèques: valorisation, médiatisation** se je odvijal v Parizu, od 17. do 28. novembra 2014, v sklopu programa *Courants du monde*, ki ga že nekaj let zaporedoma organizirata in finančno krijeta kulturni center *La Maison des Cultures du Monde* in Ministrstvo za kulturo in komunikacije.

Program je namenjen francosko govorečim strokovnjakom z različnih področij kulture. V letu 2014 je bilo na različna izobraževanja povabljenih 87 udeležencev. V skupini AV viri v knjižnicah smo bili izbrani kandidati iz Alžirije, Brazilije, Egipta, Španije, Estonije, Haitija, Madžarske, Madagaskarja, Nigerije, Portugalske in Slovenije.

Ne glede na prevladujočo politično opcijo je vprašanje demokratizacije kulture v Franciji ena glavnih osi, še posebej v času De Gaullea in François Mitterranda, ko sta Ministrstvo za kulturo vodila André Malraux (1959-1969) in Jack Lang (1981-1986) in (1988-1993). Oba sta si zelo prizadevala približati kulturo ljudstvu: Malraux - klasično in elitistično in Lang - sodobno in popularno.

Aktualna kulturna politika išče njuno ravnovesje. Uvaja umetnostno vzgojo v šolah, posebno pozornost namenja medijem, ohranja se stabilnost državnega proračuna za kulturo, znižujejo cene vstopnin, širi se ponudba brezplačnih dogodkov.

Vloga knjižnic pri procesu demokratizacije kulture med ministromanjem Andréa Malrauxa še ni bila dobro prepoznana morda tudi zaradi dejstva, da le-te niso spadale v resor Ministrstva za kulturo. Ambicije Malrauxa so bile takrat usmerjene predvsem v modernizacijo in odpravljanje geografskih neenakosti s postavljanjem kulturnih centrov širom Francije, odpiranjem Nacionalnega centra za sodobno umetnost (*Centre national d'art contemporain*), in tako naprej. S prihodom Jacka Langa 1981 kulturna politika doživi novo dimenzijo. Njegova strategija je temeljila na odpiranju k različnim kulturam sveta in na prizadevanjih, da se zabiše hierarhija med različnimi oblikami kulture in rehabilitaciji »manjšinske«, »popularne« ali »marginalne« strip, fotografija, moda, industrijska arhitektura, cirkus ...

Danes za vse to, v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo in Ministrstvom za zunanje zadeve, uspešno skrbi, promovira in izvaja tudi pariška *La maison des cultures du monde*. Knjižnice, kot sistem interakcije med profesionalci, ki so v njih zaposleni, izbrano vladajočo politiko, uporabniki in institucionalnimi partnerji, so del tega zgodovinskega procesa in sledijo trendom pri ponujanju svojih storitev širokemu spektru javnosti, s spremljanjem razvoja tehnologije in komunikacij pa selijo knjižnično politiko storitev v virtualni prostor.

Digitalizirati, valorizirati in omogočiti širok dostop do gradiva uporabnikom je ambiciozen državni projekt, s katerim se ukvarjajo knjižnice in za to specializirane institucije v Franciji.

Med knjižnicami imata Nacionalna knjižnica (Bibliothèque nationale de France) in Javna informacijska knjižnica (Bibliothèque publique d'information) v Franciji poseben status.

NACIONALNA KNJIŽNICA FRANCIJE

(Bibliothèque nationale de France, www.bnf.fr)

Nacionalna knjižnica Francije, pravna naslednica kraljevih knjižnic, v mreži sodelovanja z več kot 200 partnerji, deluje na petih lokacijah:

- François Mitterrand

- Richelieu
- Arsenal
- Opéra

- Maison Jean Vilar Avignonu v Avignonu

- Ponuja 14 milijonov dokumentov ter 16,5 milijard URL naslovov.
- Letni proračun knjižnice znaša 230 milijonov evrov.
- Pri nabavi politiki loči med tekočo nabavo in nabavo kulturne dediščine (primer Michel Foucault – 37.000 rokopisnih strani).
- Prejema 2 primerka obveznega izvoda za tiskano gradivo, AV gradivo in internet, za naklade nižje od 300 izvodov pa 1 primerek. Razlikovanje med obveznim izvidom interneta in ostalimi on-line dokumenti ji nemalokrat povzroča težave.
- Ob Nacionalni knjižnici Francije prejmeta obvezni izvod še INA (Nacionalni inštitut audiovizualnih virov) in Centre national de cinema (Nacionalni filmski center).
- Obdelava poteka v INTERMARC formatu, UNIMARC je format izmenjave.
- Zakonsko določilo iz leta 2006 ji nalaga tudi arhiviranje interneta oziroma francoskih spletnih strani (.fr) ter spletnih strani izven .fr, kot .com, .org, in drugih, kjer objavljajo avtorji rezidenti Francije ali pa so objavljene vsebine s francoskega področja.
- Nacionalna knjižnica François Mitterrand se deli na študijsko (Knjižnica nad vrtom = La bibliothèque du haut-de-jardin) in raziskovalno (Knjižnica ob vrtu = La bibliothèque de recherche rez-de-jardin). Študijski del razpolaga z 10 čitalnicami in 1506 čitalniškimi mesti. Namenjena je vsem uporabnikom nad 16 let. Raziskovalna knjižnica je namenjena samo akreditiranim uporabnikom od 18 leta naprej. Sestavljajo jo nivo Rez-de-jardin knjižnice François Mitterrand s 14 čitalnicami in 1700 čitalniškimi mesti, posebni oddelki knjižnice Richelieu, knjižnica Arsenala in knjižnica – muzej Opere.
- AV oddelek knjižnice premore več kot milijon zvočnih dokumentov, 260 000 video gradiva, 80 000 elektronskih virov, 80 000 multimedijev, 25 000 knjig, 280 naslovov periodike, 1 400 naprav za branje in snemanje.

Sestavljajo ga:

- Servis za koordinacijo obdelave
- Servis izposoje in zaščite gradiva
- Servis zvočnih dokumentov
- Servis animiranih slik
- Servis multimedijev
- Servis za javnost

- Znotraj AV oddelka Raziskovalne knjižnice delujeta Center za dostop do Ina Thèque, ki skrbi za obvezni izvod francoskega radia in televizije ter Center za dostop do Archives françaises du film – obvezni izvod za film.

- Od leta 1992 naprej pospešeno digitalizira svoj fond, mesečno več kot milijon strani: 20% digitalizacije opravi v lastnih ateljejih in z lastnim programom, za ostalo pa poskrbijo zunanji izvajalci.

- Leta 1997 sledi odprtje Gallice, on-line digitalne zbirke Nacionalne knjižnice Francije in njenih partnerjev, s premišljeno zasnovo digitalne študijske in raziskovalne knjižnice: enciklopedičen in multidisciplinaren izbor dokumentov. Dostop do vseh vrst nosilcev v sliki in besedi je brezplačen.

- V obdobju 2007-2010 digitalizira 40 milijonov strani besedil in slik, od 2011-2014 pa predvidi dodatnih 30 milijonov z najvišjo kvaliteto digitalizacije. Digitalizacija posebnih kolekcij (rokopisov, fotografij, notnega gradiva, plakatov, zemljevidov, zvočnih dokumentov, denarja, scenske dekoracije predvsem operne ...) ter gradiva, ki ga iz različnih razlogov ni več mogoče kupiti, redki in unikatni dokumenti ali tisti z oteženo dostopnostjo, je projekt, ki ga Gallica izvaja s posebno intenziteto.

- Poročilo 2013 govori o že 3 milijonih indeksiranih in dostopnih dokumentov: 303.000 monografij, 1.250.000 zvezkov periodike, skoraj 1.000.000 slik, zemljevidov rokopisov, notnega gradiva in ostalega posebnega gradiva, 3.200 zvočnih posnetkov. Vsak mesec ponudi 65.000 novih dokumentov, virtualno jo dnevno obiše 35.000 – 40.000 uporabnikov, kar na letni ravni znese 14 milijonov obiskov in 240 milijonov obiskanih strani. Statistično gledano gre za 36% porast v primerjavi z letom prej.

- S strukturalnimi izboljšavami pripravlja kolekcije iz fonda nacionalne knjižnice, od leta 2012 naprej omogoča dostop tudi do avtorsko zaščitene dokumentov, vendar samo znotraj prostorov Raziskovalne knjižnice (Gallica intra-muros).

- Sodeluje z javnostjo pri informiranju, z blogom Gallice obvešča o novem digitaliziranem fondu, njeni uporabniki »gallicanauti« prav tako nastopajo kot aktivni blogerji.

- Biti med ljudmi je osnovna misija te digitalne knjižnice, ki utrjuje prisotnost na družabnih omrežjih: na Facebooku 42.000 naročnikov, na Twitterju 17.000, in na računu Pinterest 1.500. Uporabljene vsebine na blogih ali forumih so označene s hashtagom#, tiste na twitterju pa so opremljene s retwittom Gallike. »Le lecteur exportable« ter »la vignette exportable«, sta internetni orodji, ki omogočata uporabnikom Gallice in interneta ponovno uporabo dokumentov oziroma njihov prenos in objavo na spletno stran, blog, facebook ali kakšno drugo družabno omrežje, kar je tudi eden izmed ciljev Gallice.

Interakcija med bibliotekarji in uporabniki poteka javno, neposredno na Twitterju ali Facebooku preko komentarjev ali zasebnimi sporočili. »Gallicanauti«, kot jih imenujejo ali blogerji so povabljeni h kreiranju foto albumov iz dokumentov, ki so jih našli na fb strani Gallice. Odgovorni urednik Gallice objavlja program publikacij na facebook, spremlja dogajanja na Gallici, odgovarja na vprašanja in komentarje na facebook, odgovarja na tweete, skrbi za račun Pinterest na Gallici.

- Posebno pozornost posvečajo razvoju mobilnih servisov in aplikacij za iPhone, iPade, prenosnikov in izboljšavi njihove funkcionalnosti.
- Na Galliki so med drugim dostopni pomembni projekti združevanja po svetu razpršene dediščine, realizirani v sodelovanju s Kongresno knjižnico, Nacionalno knjižnico in arhivi Quebec kot tudi Brazilsko nacionalno knjižnico.
- Gledano v svetovnem merilu prevladujejo digitalizirani dokumenti v francoskem jeziku, kar kaže na to, da Francozi uspešno konkurirajo platformi Google Books.

Da je digitalizacija zelo resen projekt v Franciji najbolj zgovorno priča INA (Institut national de l'audiovisuel de France) ali Nacionalni institut audiovizualnih sredstev, ki si je zastavil za cilj, da do leta 2018 opravi 100% digitalizacijo.

INA – v številkah

- Proračun 2013 - 130 MILIJONOV
- 959 zaposlenih

Fond:

- 5 000 000 ur televizijskih in radijskih programov
- 1 200 000 fotografij
- 120 televizijskih in radijskih kanalov iz naslova obveznega izvoda

Valorizacija

- 1 000 000 ur digitaliziranih tv in radio programov [ina-mediapro.com](http://www.institut-national-audiovisuel.fr/offres-services/ina-fr.html)
- 60 produkcijskih in koprodukcijskih filmov na leto
- 100 milijonov ogledov 2013 [ina.fr](http://www.institut-national-audiovisuel.fr/offres-services/boutique-ina.html)

Spletne strani INE

<http://www.institut-national-audiovisuel.fr/offres-services/ina-fr.html>

INA.FR video platforma 300.000 televizijskih in radijskih oddaj

<http://www.institut-national-audiovisuel.fr/offres-services/boutique-ina.html>

INA BOUTIQUE ponuja edicije INE (CD, DVD, radijske oddaje)

<http://www.institut-national-audiovisuel.fr/nous-connaitre/nos-collections/editions-cd.html>

<http://www.institut-national-audiovisuel.fr/nous-connaitre/nos-collections/editions-dvd.html>

INA MEDIAPRO video servis namenjen profesionalcem
<http://www.institut-national-audiovisuel.fr/offres-services/ina-mediapro.html>

INA EXPERT (<http://www.institut-national-audiovisuel.fr/offres-services/ina-expert.html>), mednarodni center za strokovno preučevanje medijev in digitaliziranih vsebin je prvi evropski center s področja izobraževanja za zvok in sliko. Vsako leto pripravi 13 začetnih izobraževanj in 500 on-line nadaljevalnih in usposobi do 5000 strokovnjakov. Izpelje tudi 12 projektov AV raziskovanj v Franciji in tujini. Vse to mu uspeva s 25 redno zaposlenimi predavatelji ter 600 zunanjimi sodelavci na 7000m2 zato namenjeni površini.

Vrste izobraževanj:

- slika, svetloba
- montaža
- zvok,
- fotografija
- novinarstvo
- avdiovizualne tehnike
- pravo AV resursov in multimedijev

Ina EXPERT je partnerica številnih profesionalnih grupacij z AV področja : Adobe, Apple, Avid, Canon, Panasonic, Yamaha...

Ina GLOBAL.fr prva mednarodna on-line revija industrijske kreativnosti in medijev.

JAVNA INFORMACIJSKA KNJIŽNICA

(Bibliothèque publique d'information, Bpi, www.bpi.fr)

»Pariz si zasluži kulturno ustanovo, muzej in kreativni center hkrati, kjer bodo upodabljajočo umetnost spremljali glasba, knjige, avdiovizualne poizvedbe ... Muzej bi ponujal samo moderno umetnost, ker Louvre že imamo. Knjižnica bo pritegnila na tisoče uporabnikov, umetnost pa jim bo na dlani«.

S temi besedami je Georges Pompidou opisal projekt iz leta 1969, ki je bil realiziran leta 1976.

Javna informacijska knjižnica, imenovana Pompidou ali preprosto Beaubourg zaseda 17.000m2, od katerih je 10.500m2 namenjenih čitalnicam. To je pravzaprav tretjina Centra Georges Pompidou, ki se nahaja v 4. pariškem okrožju in s katerim knjižnica sodeluje pri kulturnih aktivnostih. Deluje kot osrednja mestna knjižnica, ki jo financira Ministrstvo za kulturo in komunikacije, za njene smernice delovanja pa skrbi Direkcija za knjige in branje.

Knjižnico vsak dan obišče v povprečju 5.000 uporabnikov, virtualno 300.000 mesečno. V knjižnici je na voljo 2200 čitalniških mest in 10 informacijskih pultov. Prost dostop do gradiva na vseh nosilcih je brezplačen. Posebnost knjižnice je v tem, da ni vpisa, ni izposoje in je brez skladišča. Uporabniki vseh kategorij, v največji meri študenti, se morajo ob vstopu v knjižnico identificirati in opraviti varnostni pregled.

Čakalna vrsta ob vstopu in izstopu lahko traja tudi uro ali več in je velika težava za knjižnico. Odprta je vsak dan razen ob torkih in za 1. maj, med 12h in 22h, ob sobotah in nedeljah med 11h in 22h.

Javna informacijska knjižnica je knjižnica sodobnega časa, enciklopedična in multimedijška. Je javni nacionalni prostor posebnega statusa, ki opravlja misijo nacionalnega sodelovanja z dvema prioriteta in sicer:

- nuditi praktične informacije in
- omogočati uporabnikom možnost vseživljenjskega izobraževanja.

V sodelovanju z drugimi kulturnimi centri in institucijami ter knjižnicami je zasnovala raziskovalni center s francoskimi in tujimi kolekcijami dokumentov informacijskega značaja, s poudarkom na aktualnosti, ki jo zagotavlja s približno 50% odpisom vrednosti prirarsta gradiva, pri čemer upošteva zahteve uporabnikov. Posebno pozornost namenja gradivu za samoizobraževanje.

V prostoru za samoizobraževanje, ki je bil prvotno zamišljen za učenje tujih jezikov, je 65 multimedijških kabin, ki so namenjene za učenje ali vaje uporabnikov za čas ene ure z možnostjo podaljšanja. Na voljo imajo več kot 2000 elektronskih virov – CD, DVD, DVDR, CDR, on-line tečaji, izbor brezplačnih spletnih strani in še kaj. On-line katalog samoizobraževanja omogoča iskanje po jezikih, stopnjah, temah in nosilcih, ključnih besedah. Na informacijskem sistemu knjižnice obstaja tudi možnost za kreiranje **osebnega prostora** za shranjevanje dela za čas 45 dni. Pred iztekom dobijo uporabniki obvestilo po e pošti. Vsebinsko je možno proti plačilu prenesti na USB ključek, medtem ko pošiljanje vsebin po e-pošti ni možno.

Za uporabnike samoizobraževanja organizira knjižnica številne delavnice in tematske konference. Pripravlja in izdaja tudi zbirko metod za učenje tujih jezikov **Bonjour/Salut** občasno v sodelovanju z institutom **Inalco** (L'institut national des langues et civilisations orientales). Sicer je v prostoru za samoizobraževanje na voljo gradivo za učenje 250 tujih jezikov in narečij, uporabniki lahko spremljajo informacije tudi na 11 tujih televizijskih programih.

Knjižnica Beaubourg se je specializirala na področju dokumentarnega filma in skrbi tudi za fond videotek javnih knjižnic po vseh regijah Francije. Zbirko vsako leto dopolnjuje z 200 novimi naslovi. Trenutno stanje 6000 naslovov pokriva različne vrste, vendar v največji meri art film in animirani film. Zadnje čase je v kolekcijo začela vključevati tudi posnetke spektaklov, gledaliških predstav, koncertov in podobno.

Vire pridobiva neposredno pri produkcijskih hišah, preko Nacionalnega kataloga dokumentarnega filma (Catalogue national de films documentaires) ali pa od družbe **ADAV** (Ateliers Diffusion Audiovisuelle), s katero ima sklenjeno sodelovanje in za katero je značilno, da ne dovoljuje digitalizacije ter da so filmi nabavljeni pri njih zaščiteni proti kopiranju.

Do leta 2014 je knjižnica od njih odkupila 1200 filmov skupaj z 10 letno pravico do prezenčne izposoje. Ogled filmov v knjižnici je možen po predhodnem naročilu oziroma rezervaciji. Obstaja možnost ogleda v dvoje ter streaming predvajanja filmov (ogled filma s spleta brez presnemavanja) ali ogled filma na zahtevo (video on demand).

Informacije o dokumentarnem filmu je možno spremljati prek:

- **Catalogue national de films documentaires**,
- rubrike **Filmo+**, ki se posveča filmskim ustvarjalcem,
- **Grand Écran**, rubrike referenc ter
- **L'Écho des festivals**, ki spremlja filmske festivale

Javna informacijska knjižnica je od leta 1978 tudi organizatorica mednarodnega festivala dokumentarnega filma **Cinéma du réel**, ki je nazadnje zabeležil več kot 25.000 udeležencev.

Audiovizualna zbirka ponuja še 20.000 CD in gramofonskih plošč, okrog 2000 posnetkov pogovorov, intervjujev, predavanj ter več kot tisoč posnetkov branih besedil v francoščini, nemščini ali španščini (avtorji ali interpreti).

V vseh oddelkih je na voljo skupaj 400 računalnikov, ki pa ne ponujajo istih možnosti. Kako vedeti na katerem računalniku iščejo tisto, kar želijo jih vodi katalog BPI, ki opiše nivo in oddelek. Rezervacija dostopa se opravi pri glavnem informacijskem pultu. Ob rezervaciji uporabniki prejmejo listek za 45 minutno uporabo. Dostop na daljavo je možen samo za izbrane vire, kot je:

- katalog knjižnice,
- servis **Eurékoi - Il suffit de demander**, ki je pred nedavnim nadomestil servis vprašanj **BiblioSés@me** na katera morajo bibliotekarji odgovoriti v roku 3 dni,
- **BiblioVox** portal elektronskih knjig,
- BPI mobile aplikacija za iPhone z informacijami o čalkalni vrsti, razpoložljivosti virov iz kolekcij biblioteke in druge praktične informacije.

Povezava na internet v prostorih knjižnice je možna na 76 mestih in to samo za uporabnike starejše od 16 let. Mlajši lahko uporabljajo internet samo v spremstvu staršev. Dejstvo, da je knjižnica namenjena predvsem odraslim, ne pomeni, da otroci ne najdejo tudi kaj za sebe. Nudi se jim prav tako možnost samoizobraževanja s prilagojenimi metodami, koristijo lahko prostor za video igre, kjer so na voljo 3 konzole. Mlajšim od 12 let je dovoljeno igranje samo v spremstvu staršev, ki s pomočjo klasifikacije **PEGI** (Pan European Game Information) lahko identificirajo stopnjo starostne prilagojenosti igre. Omembe vredno je tudi, da v sklopu programa **Mon p'tit ciné** prirejajo različne projekcije za najmlajše, na voljo so jim pa tudi digitalne risanke na portalu **IZNEO**, največ francosko-belgijskih, kulturne (Lucky Lucke) in druge, nove risanke in mange - japonske risanke in stripi. Francija na splošno kaže veliko navdušenje nad japonskimi stripi in risankami. Po nekaterih podatkih naj bi kar polovica dobička od evropske prodaje prihajala prav iz Francije.

Knjižnica ne pozablja na uporabnike s posebnimi potrebami, ki imajo že ob vходу v knjižnico privilegirani status tako, da si z uslužbenci delijo službeni vhod. Gluhim in slabovidnim je namenjenih nekaj multimedijskih kabin za čigar uporabo pripravljajo izobraževanja po dogovoru, nudijo sezname in drugo gradivo z velikimi črkami ali braillovo pisavo, organizirajo branje na glas.

Ob veliko drugih aktivnostih vezanih na delo knjižnice znotraj Pariza in Francije ima pomembno vlogo tudi njeno mednarodno udejstvovanje. V okviru IFLE spremlja delo številnih sekcij, aktivno sodeluje pri različnih odborih, na evropski ravni, je članica sveta EBLIDE (European Bureau of Library Information and Documentation Associations). Organizira mednarodna srečanja, strokovne izmenjave, študijska potovanja, sklepa partnerstva z velikimi tujimi knjižnicami, skupaj za Ministrstvom za kulturo ali Ministrstvom za zunanje zadeve ponuja izobraževanja za tuje frankofone strokovnjake.

Informacije o delovanju knjižnice na vseh področjih objavlja na svoji spletni strani in/ali v svojih publikacijah.

- **De ligne en ligne** izhaja trikrat letno in prinaša informacije o knjižnici,
- mesečna publikacija **Lettres d`information Webmagazine Balises** nudi izbor člankov,
- **Lettres d`information BPI Pro** nagovarja strokovno javnost in
- **Lettres d`information BPI** seznanja javnost s prihajajočimi dogodki.

Javna informacijska knjižnica se s publicistično dejavnostjo ukvarja že od svojih začetkov. Med pomembnejše objave sodita zbirki v tiskani in/ali elektronski obliki:

- **Paroles en réseau** beleži strokovna srečanja na različno temo, ki se odvijajo v knjižnici ter
- **Études et Recherches** prinaša rezultate socioloških studij in anket knjižnice na temo kulture, predvsem branja in pisanja.

PARIŠKE MESTNE KNJIŽNICE

(<http://bibliotheques-de-pret.paris.fr/>)

V Parizu je mreža 74 mestnih knjižnic za odrasle in mladino, od katerih je 16 s specializiranimi zbirkami: film (Bibliothèque du cinéma François Truffaut), glasba (Médiathèque musicale de Paris), sodobno gledališče (Bibliothèque Oscar Wilde), Afrika, arabski svet, samozobraževanje (Bibliothèque Naguib Mahfouz), potovanja in turizem (Bibliothèque Germaine Tillion), feminizem (Bibliothèque Marguerite Durand), kriminalke in strokovna literatura na to temo (Bibliothèque des littératures policières) in druge. Vse knjižnice imajo enake pogoje vpisa, razlikujejo se samo glede pogojev izposoje na dom, ki v večini knjižnic s specializiranimi zbirkami ni možna. Iz fonda 3 in pol milijonov dokumentov je izposoja knjig, slikanic, revij, notnega gradiva in uporaba interneta brezplačna, izposoja CD 30,50 € , CD in DVD pa 61€ letno. V celotni mreži je možno izposoditi 40 dokumentov oziroma maksimalno 20 v enoti in od tega 5 DVD.

Ostali pogoji so zelo primerljivi, če ne identični pogojem Mariborske knjižnice.

Analiza uspeha ali neuspeha demokratizacije kulture ostaja pomembna tema, vendar naj bi statistike zadnjih 50 let kazale na to, da so razlike še vedno velike in da kulturni politiki še ne uspeva vidno zmanjšati socialne neenakosti.

Knjižnice bi pri tej ugotovitvi lahko bile izvzete.

Uporabljena literatura:

- <http://education.francetv.fr/videos/democratisation-de-la-culture-queles-sont-les-limites-v113439>
- http://fr.wikipedia.org/wiki/Politique_culturelle_fran%C3%A7aise
- <http://triangle.ens-lyon.fr/spip.php?article2320>
- <http://www.enssib.fr/bibliotheque-numerique/documents/64158-les-bibliotheques-face-a-l-echec-de-la-democratisation-culturelle.pdf>
- <http://www.bnf.fr/fr/acc/x.accueil.html>
- <http://www.bpi.fr/home.html>

Slavica Turniški Simionova,
Mariborska knjižnica

Kdo vse je *Charlie*?

K pisanju pričujočega prispevka me je »napeljal« januarski teroristični napad na francoski satirični tednik *Charlie Hebdo*, ki je Pariz v trenutku spremenil v svetovno prestolnico terorja, groze in panike. Na noge je spravil francosko in svetovno javnost ter sprožil silovit medijski odziv in val protestov, geslo »Jaz sem Charlie« je v trenutku preplavilo svet.

Radovednost, kako se je na napad odzvala bibliotekarska javnost in kašen vpliv bi omenjeni dogodki lahko imeli na knjižnice, me je vodila k sprehodu po spletu in družbenih omrežjih. Francosko združenje bibliotekarjev (ABF¹ - Association des Bibliothécaires de France) je že na dan napada objavilo protestno izjavo, v kateri je obsodilo nasilje nad novinarji in teptanje svobode izražanja. Za slednjo se morajo zavzemati tudi knjižnice, saj je knjižnica prostor, v katerem sobivajo uporabniki različnih korenin, veroizpovedi in kultur. Hitro in s podobno vsebino so se odzvali tudi mednarodno združenje IFLA, evropska zveza EBLIDA ter stanovska združenja številnih drugih držav. Nekaj dni po »Charliju« so se na spletni strani ABF pojavila tudi prva ugibanja o tem, kako bodo na napad odgovorili mediji, založbe, knjižnice ter hkrati tudi bojazen, da se bodo zatekli v pretirano (samo)cenzuro.

Za slednje se je odločila založba Oxford University Press² ki je, na splošno ogorčenje javnosti, že teden dni po napadu pozvala »svoje« avtorje, naj se izogibajo besedilom ali ilustracijam, ki bi utegnili pri bralcih vzbujati kakršnokoli versko nestrpnost ali sovraštvo. Priporočilo gre v skrajnost do te mere, da avtorjem odsvetujejo omenjati vse, kar je povezano s svinjino z razlago, da se njihove knjige prodajajo v več kot 200 držav ter da je treba upoštevati občutljivost bralcev različnih kultur. Ob tem so se na forumih pojavile razprave o tem, ali se bodo v pretirano samocenzuro zatele tudi knjižnice in se tako odrekle vsakršni aktivnosti (in gradivu), ki pri uporabnikih lahko povzroča nestrpnost, sovraštvo ali jih vodi k nasilnim dejanjem, češ: »poglejte, kaj se je zgodilo v Parizu, bomo previdni in ne storimo ničesar, kar bi ponovno izzvalo takšen napad«³.

Ali lahko knjižnica prispeva k izboljšanju družbenih razmer in pomaga preprečiti nasilna dejanja? Ameriški strokovnjak in profesor bibliotekarstva David R. Lankes⁴ je na vprašanje odgovoril pritrdilno. Po njegovem mnenju so pri tem ključnega pomena splošne knjižnice, katerih naloga je, da vzpostavijo boljše povezavo med knjižnico in lokalno skupnostjo, v kateri živijo prebivalci različnih kultur in verskih pripadnosti. Knjižnica mora uporabnikom nuditi varen prostor v katerem se družijo, izražajo svoje mnenje ter se učijo strpnosti.

1 <http://www.abf.asso.fr/> (pridobljeno 10.1.2015)

2 http://www.huffingtonpost.fr/2015/01/15/grande-bretagne-cochons-saucisses-livres-en-fants_n_6478978.html (pridobljeno 15.1.2015)

3 Peet, Lisa: Libraries after Charlie Hebdo: The Threat of Violence, the Fear of Self Censorship, URL: <http://lj.libraryjournal.com/2015/01/industry-news/libraries-after-charlie-hebdo-the-threat-of-violence-the-fear-of-self-censorship/> (pridobljeno 15.1.2015)

4 Lankes, David R.: Charlie Hebdo - Opinion (Syracuse University's School of Information Studies), URL: <http://lj.libraryjournal.com/2015/01/opinion/charlie-hebdo-opinion/> (pridobljeno 13.1.2015)

»Razumeti, ukrepati, graditi« je geslo, s katerim se je novih nalog lotilo francosko združenje bibliotekarjev (ABF). Nemudoma so pričeli so z organizacijo študijskih dni oziroma tematskih delavnic (samostojnih in v sklopu rednega letnega kongresa, ki bo junija 2015 v Strasbourgu), na katerih želijo odgovoriti na vprašanja: kako naj se knjižnica čim bolj približa uporabnikom, kakšna je vloga knjižnice po napadu na *Charlie Hebdo*, kako naj gradi odnos z uporabniki, pritegne mlade in jih spodbuja k sodelovanju in k skupnim projektom.

Ob veliki medijski pozornosti, ki jo je bil deležen napad na *Charlie*, velja opozoriti na nasilje nad splošnimi knjižnicami v francoskih predmestjih, ki traja že nekaj desetletij. Nanj je v svoji knjigi *Zakaj požigajo knjižnice?* opozoril D. Merkeln⁵, ki se je prvi sistematično lotil problematike uničevanja knjižnic in z njo seznanil širšo javnost. Nasilneži so večinoma mladi, otroci priseljencev iz afriških držav, ki se največkrat sploh ne premaknejo iz svojega predmestja, ne obiskujejo šole, so brez zaposlitve in prihodnosti. Ne čutijo nobene povezanosti z lokalno knjižnico, še več - v njej vidijo podaljšano roko politike, oblasti. To pa sovražijo, saj jih je potisnila na obrobje in ni izpolnila njihovih pričakovanj. Ne potrebujejo njenih storitev, saj ne berejo ali celo ne znajo brati.

V knjižnicah pogosto poškodujejo prostore, uničijo ali odtujijo opremo in gradivo, v stavbe mečejo kamenje in molotovke ter namerno povzročajo požare. Knjižnice v predmestjih, zlasti tiste v okolici Pariza, so jo dodobra skupile že med protesti mladostnikov v novembru leta 2005 in 2007, ko so uporniki množično zažigali tudi avtomobile, trgovine in kioske. Tako je bilo leta 2005 bilo požganih 25 splošnih knjižnic, leta 2007 so jih požgali 6, v obdobju od leta 1996 do leta 2013 pa je bilo v francoskih predmestjih kar 70 namernih požigov splošnih knjižnic. Nekatere so morali zapreti oziroma preseliti na drugo lokacijo, nekatere so z velikimi stroški obnovili. Avtor ugotavlja, da se je to nasilje odvijalo daleč stran od žarometov, celo stroka oziroma bibliotekarji, zaposleni v napadenih knjižnicah, niso želeli govoriti o tem. Tudi ko je pisal knjigo, niso nič kaj radi sodelovali, saj so se bali, da bi medijski odzivi spodbudili nova nasilna dejanja.

Zakaj tako hitro ukrepanje ob januarskem napadu na satirični tednik in zakaj tako medel odziv stroke na požige knjižnic? Bolj kot odgovor na to vprašanje je pomembno, da so se bibliotekarji po januarskih dogodkih »zbudili« ter da se zavedajo, kako pomembno vlogo imajo pri osveščanju uporabnikov, vključevanju mladih, pri reševanju problematike nasilja v knjižnicah in v družbi nasploh. Sistematično so pristopili k izobraževanju zaposlenih, da bodo lahko kos novim nalogam.

Helena Pečko Mlekuš,
Narodna in univerzitetna knjižnica

5 Merkeln, Denis: Pourquoi brûle-t-on des bibliothèques ? Lyon : ENSSIB, 2013

Domoznanski projekt Osrednje knjižnice Srečka Vilharja v Kopru: predstavitev knjižnice Grisoni

V projektu sodeluje skupina vabljenih kompetentnih avtorjev iz knjižnic, Univerze na Primorskem in ustanov italijanske manjšine, ki bodo v svojih prispevkih predstavili posamezne tematske sklope. Prispevki bodo objavljeni v dvojezičnem italijansko-slovenskem zborniku. Predvidena je razstava izbora knjig v Razstavni dvorani Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Izid zbornika in razstavo načrtujemo v prvih mesecih prihodnjega leta.

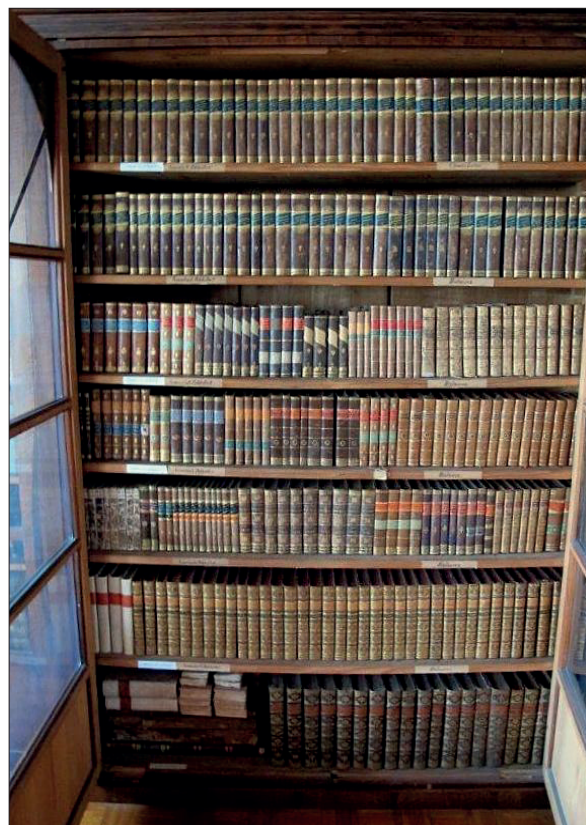
Osrednja knjižnica Srečka Vilharja v Kopru oziroma njena domoznanska zbirka hrani knjižnico grofa Francesca Grisonija (1772-1841). Žalostna usoda družine in muhasta naključja burne preteklosti kraja so hotela, da se je knjižna zbirka ohranila na ozemlju Slovenije. Rodbina Grisoni je namreč imela veliko zemljiško posest v Dajli, kjer so si od zadnje četrtine 18. do 30. let 19. stoletja gradili podeželsko rezidenco. Po tragični smrti Francescovega sina je posest dobil benediktinski red, danes pa je predmet razvpitega spora med Republiko Hrvaško in Vatikanom.

Knjižnica šteje približno 5000 knjig s konca 18. in prvih desetletij 19. stoletja. Po vsem sodeč se je ohranila v celoti in v originalnih knjižnih omarah, ki jih lahko obiskovalci vidijo v čitalnici domoznanske zbirke. Knjige so večinoma nepoškodovane. Odlikujejo se po barvitih knjižnih vezavah, ki pomenijo prelom s tradicijo vezave v usnje. Grisonijeve knjige so vezane v tedaj modni marmorirani karton z barvastimi nalepkami in šablonskim zlatim okrasjem. Taka knjigoveška moda je šla vstric z zahtevo po večji cenovni dostopnosti knjig.

Slika 1: Grisonijeva omara 1

Knjige v italijanščini in francoščini pokrivajo predvsem zgodovino, klasično in francosko književnost, umetnostno zgodovino, teologijo, poljedelstvo, geografijo oziroma geografska odkritja ipd. Po času nastanka predstavlja Grisonijeva knjižna zbirka zaključek razsvetljenske tradicije, kakršna se je razvila v istrskih obalnih komunah Beneške republike, vstopa pa v čas napoleonskega medvladja in kasnejše habsburške vlade. Knjižnica po vsebinski plati vzdržuje memorijo na minulo dobo in slavo Serenissime, ki jo je Napoleonova Francija odpravila na smetišče zgodovine, habsburška vladavina pa je bila v primerjavi s prejšnjo, vsaj za del istrske elite, v katero je spadal Grisoni, manjše zlo.

Slika 2: Grisonijeva omara 2

Kolegom in vsem, ki jih zanima, kakšne ideje so v preteklosti krožile med našimi kulturnimi predniki, se obeta zanimivo branje. Na razstavi bodo obiskovalci lahko videli lepe knjižne vezave zgodnjega 19. stoletja. Za poznavalce in ljubitelje pa bodo razstavljene poslastice, kakor je na primer izvorni arhitekturni projekt za Grisonijevo rezidenco v Dajli s konca 18. stoletja, pa bogate edicije kakega Cicognare, torej gradivo, ki med knjižnimi zakladi preteklosti na Slovenskem nima tekmeča.

Veselin Miškovič,
Narodna in univerzitetna knjižnica

Tretji Andersenov večer

V tekočem šolskem letu smo v OŠ Dolenjske Toplice v okviru projekta Rastoča knjiga izvedli že tretji Andersenov večer in tako obeležili obletnico rojstva največjega danskega pravljicarja Hansa Christiana Andersena, ki je nekoč dejal: »Življenje je najlepša pravljica« in 2. april – svetovni dan mladinske književnosti oziroma dan knjig za otroke in mlade.

Letos smo ponudili udeležbo na tem večeru vsem učencem. Delavnice smo izvajali učitelji šole in knjižničarka iz Krajevne knjižnice Dolenjske Toplice. Učenci in učitelji smo se prijavili prostovoljno, kar še bolj dokazuje, kako radi imamo lepo slovensko in prevodno knjigo. Ta večer je bil namenjen vsem, ki nas družijo veselje do lepe knjige, ki nas nikoli ne pusti same in neprizadete, skratka knjiga je najboljša prijateljica, ki nas nikoli ne razočara. Za ta večer se prijavilo 50 učencev, na sklepni del pa smo letos povabili tudi starše. Seveda smo se na ta večer pripravljali že mnogo prej, saj je bilo potrebno prebrati nekaj knjig, poiskati biografske podatke na spletu ali v enciklopedijah.

Sam finalni večer – prvi petek v aprilu – pa je potekal v obliki delavnic, in sicer: lutkovne delavnice na temo Palčice, Andersenove ustvarjalnice in Andersenove pravljicne urice, vse na književna besedila Hansa Christiana Andersena. Gost sklepne prireditve je bil dr. Janez Gabrijelčič – idejni vodja Rastoče knjige. Ob tej priložnosti smo izdali tudi zbornik Abecede mojstrstva in odličnosti, katerega smo na tem večeru tudi predstavili v elektronski obliki. V jedilnici je učiteljica likovne umetnosti predhodno pripravila razstavo dreves, ki so jo izdelali učenci predmetne stopnje v okviru kulturnega dne Ta nori šolski dan v decembru 2014 in se nanaša na našo prednostno nalogo Živim zdravo – živim z naravo. Gospa ravnateljica jo je na zaključnem delu Andersenovega večera tudi predstavila. Učiteljica geografije je tudi predhodno v jedilnici razstavila izdelke učencev, ki so jih izdelali v tem šolskem letu v sklopu projekta Rastoča knjiga.

Slika 1: Akademski slikar Jože Kumer z otroki

Naj še omenim, da je pri tem sodeloval tudi akademski slikar Jože Kumer iz Dolenjskih Toplic, ki je tudi že predhodno na hodniku ob knjižnici postavil razstavo svojih ilustracij iz knjig novomeške pisateljice Ivanke Mestnik.

Na hodniku ob knjižnici smo postavili še odprto knjižnico, iz katere si lahko obiskovalci sami izposojajo, preberejo in vrnejo.

Želimo, da postane naša stalna oblika dela ob svetovnem dnevu mladinske književnosti, razmišljamo pa tudi o Topliški bralni noči za odrasle ob dnevu slovenske knjige – 20. aprilu oziroma o branju ob svečah v Kulturno-kongresnem centru Dolenjske Toplice 2016.

Marija Andrejčič,
OŠ Dolenjske Toplice

Izpišimo bolečino – predstavitev knjige v MKI

V čitalnici Mestne knjižnice Izola smo predstavili novo knjigo Mohorjeve družbe Celje z naslovom Izpišimo bolečino, zbirko dvanajstih resničnih osebnih pripovedi ljudi, ki so se srečali z različnimi oblikami zlorabe in hude duševne stiske. Pobudo zanjo je dala novinarka in pisateljica Renata Ažman, zgodbe pa so nastale v okviru njenih delavnic terapevtskega pisanja, ki potekajo v različnih krajih Slovenije in v Birminghamu v Veliki Britaniji. Tako knjiga prinaša pripovedi šestih slovenskih in šestih angleških avtorjev, seveda prevedenih v slovenski jezik. Predgovor h knjigi je napisala psihiatrinja dr. Vesna Švab. Pogovor z avtoricami je z veliko toplote, spoštovanja in rahločutnosti vodila urednica knjige, Tadeja Petrovčič Jerina. Knjigo si lahko izposodite v naši knjižnici, gospo Tadejo pa smo prosili, da bi nam predstavila svoj prispevek h knjigi ter njen pomen za strokovne in laične bralce.

MKI: Gospa Tadeja, bi nam za začetek povedali, kaj v neki založbi pomeni biti urednica knjige?

TPJ: Na kratko: besedilo pripeljati od avtorja do bralcev – zapisane besede »spraviti« v knjigo tako, da bo koga zamikala njena vsebina. Včasih lahko urednik vpliva na izbor besedila, povabi k sodelovanju avtorja, avtorje, predlaga prevod kakega tujega izvirnika ... Vedno sem vesela, kadar mi je v urejanje zaupano besedilo, ki bo slovenske bralce spodbudilo k večji človečnosti.

MKI: Kaj je bil razlog, da ste se v vaši založbi odločili za izid te knjige?

TPJ: V preteklosti smo že sodelovali z gospo Renato Ažman, ki je bila tudi pobudnica in glavna gonilna sila te izdaje.

Ko smo leta 2007 izdali njeno Depro – zapis z druge strani, je bil to velik izziv tudi za nas. Odprla je novo poglavje na področju pisanja o duševnih boleznih. Renata je na osnovi lastne izkušnje zdravilnosti pisanja začela prirejati t.i. delavnice terapevtskega pisanja v Sloveniji (s sodelovanjem društva Ozara) in v Angliji. Na uredniškem programu je njeni knjigi sledilo izjemno pomembno delo dr. Andreja Marušiča in dr. Sanje Temnik Javno duševno zdravje (2009), ki je potem izšlo še v italijanskem in angleškem prevodu, nato Shizofrenija – moja sopotnica (2010) britanskega avtorja Philipa Hilla, udeleženca Renatine delavnice terapevtskega pisanja na CEIMH univerze v Birminghamu. V slovenščino je to delo prevedla Teodora Ghersini, izjemno nadarjena mlada ženska, ki tudi sama živi s podobno izkušnjo. Leta 2011 so se začeli pogovori o izidu antologije, ki bi jo napisali »preživeli« (ang. »survivors«) – ljudje, ki so zaradi težav v duševnem zdravju potrebovali zdravljenje v psihiatričnih ustanovah in zdaj z obvladanimi težavami živijo. Z Renato smo organizirali srečanje udeležencev (predvsem udeleženk) delavnic terapevtskega pisanja, ki so se odzvali njenemu vabilu za sodelovanje pri načrtovani knjižni izdaji; prišla je tudi dr. Ann Davies iz birminghamskega CEIMH, tamkajšnja pobudnica in koordinatorica teh delavnic. Začrtali smo shemo in predvideli izid antologije do leta 2015. Veseli nas, da je – vsem krizam in preprekam navkljub – delo izšlo že prej, ob dnevu duševnega zdravja, 10. 10. 2014.

MKI: So bile te zgodbe vaš prvi stik s tematiko duševne stiske ali ste se s tem srečali že prej? Na prireditvi sem začutila, da je vaše poznavanje te tematike kar poglobljeno.

TPJ: Dejansko je bila Depra moje prvo bližnje srečanje s tematiko duševnih motenj. Prej so me od teh vprašanj odvrčali predvsem strah, stigma in predsodki. Verjetno pa je name v tej smeri, čeprav čisto z drugega konca, vplival Jean Vanier, ustanovitelj skupnosti Barka, v katerih živijo ljudje z motnjami v duševnem razvoju in spremljevalci. Kot pronicljiv mislec je napisal veliko del, ki se nekako posvečajo prav soočanju s predsodki in strahovi, njihovega odpravljanju in počlovečenju naše družbe. Izjemno je njegovo delo Vsak človek je sveta zgodba. Ko se srečaš s človekom – ko se kot ranljiv človek srečaš z ranljivim človekom –, življenje zagledaš v drugačni perspektivi. In če se zavedaš še, da je človek – ne glede na vse svoje rane in ranjenosti – tudi presežno bitje, potem ta perspektiva zasije v novi luči. Spet knjiga in človek, ki sta me močno zaznamovala že v šolskih letih: Viktor Frankl. Kljub vsemu reči življenju da. Tudi antologija Izpišimo bolečino nedvomno sodi v ta »da«.

MKI: Kako ste se srečali z avtoricami, kaj ste ob njih začutili, kako jih sprejemate?

TPJ: Pretresli so me njihov pogum in iskrenost ter pripravljenost, svojo največjo bolečino deliti z drugimi – ne kot nekakšno razkazovanje, tudi ne obsojanje, ampak kot pomoč tistim, ki se znajdejo v podobnih okoliščinah, prepričani, da jih nihče ne razume. Pomislite, kakšna osamljenost! Dodatno zapečatenata še z občutkom sramu. In potem nekdo, ki ti ponudi rešilno palico in več kot le razumevajoč pogled. Če bi morala z eno besedo opisati odnos do avtoric, bi rekla: spoštovanje.

MKI: Kako je potekalo sodelovanje med vami, Renato Ažman, avtorji posameznih zgodb?

TPJ: Pravzaprav sva bili v stiku predvsem z Renato, ona pa se je dogovarjala s posameznimi avtorji, jih spodbujala, usmerjala. Zlasti pri slovenskih avtorjih se zelo vidi, koliko dela je bilo posvečenega piljenju besedil. Ta so tudi slogovno nadpovprečna. Seveda je tista nujna osnovna sestavina za takšno brušenje prava vsebina. Kot pri diamantu. Če pomislite, da se je delavnic terapevtskega pisanja udeležilo več kot 90 ljudi, objavljenih pa je 6 slovenskih in 6 angleških zgodb, potem gre res za cvetnik. Prav pri teh besedilih, ki so namenjena kot osebna pomoč, kot pomoč za boljše razumevanje (sebe, svojcev, prijateljev ...), je pomembno, da je njihovo sporočilo berljivo napisano.

Z nekaterimi avtoricami sem se povezala le pri čisto zadnjem, zaključnem usklajevanju. Kljub vsemu gre za občutljive stvari, pri katerih pa niso pomembni konkretni podatki, ki utegnejo biti za marsikoga še vedno boleči, ampak njihovo sporočilo. Zato smo do zadnjega usklajevali besedila – rekla bi, da v vzajemno zadovoljstvo in korist.

MKI: Na predstavitvi knjige v Mestni knjižnici Izola je bilo videti in čutiti, s kakšno toplino, spoštovanjem in rahločutnostjo ste pristopili k vsaki posamezni avtorici. Kako ste uspeli navezati tako pristno človeške odnose?

TPJ: Hvala. Me veseli, če je bilo res tako. Očitno da človeškost kliče po človeškosti. Avtorice so morale gotovo pogosto prek sebe, da so lahko povedale in zapisale, kar so. To zahteva pristno človeško veličino. Ob poti, ki so jo prehodile, se človek res počuti majhnega. In ob tem, kot je po branju besedila ene izmed njih tako lepo zapisal Mef: »Moj poklon.«

MKI: Poudarili ste pomen tovrstnih knjig tako za strokovnjake kot za običajne bralce. Dr. Vesna Švab je v predgovoru zapisala: »Knjiga je pomembna za »stresenje« stroke, je pričevanje, ki lahko pomaga omejiti neznosno lahkost diagnosticiranja in predpisovanja zdravil ter površnih psihoterapevtskih ukrepov. Ko poskušamo pomagati trpečim, je potrebno razumeti tudi ozadje, zgodbo, ki je vplivala na pojav simptomov.« Kako pa knjiga lahko pomaga običajnemu bralcu?

TPJ: Bralci so ljudje, ki se radi prek knjige kot medija podajajo v znane in manj znane svetove. Gotovo je knjiga zanimiva za tiste, ki občutijo blažjo ali močnejšo duševno motnjo – kot je v omenjenem delu zapisal dr. Marušič, se to vsaj v blažji obliki vsaj enkrat v življenju obeta vsakemu tretjemu izmed nas –, in tudi za vse tiste, ki z njimi živijo in se z njimi srečujejo. Zlasti je kot »pričevanje z druge strani« res dragocena za vse strokovne delavce, ki delujejo na področju duševnega zdravja. Da se bolj zavedo, da ne gre za »primere«, ampak za ljudi, ki imajo vsak svojo zgodovino in zgodbo; ki se nadaljuje.

Če si bo knjiga utrla pot do mladih, utegne med njimi obuditi vrednosti resnične strpnosti in solidarnosti, medsebojne pomoči. Lahko bo pripomogla k boljšemu razumevanju samega bistva duševne bolezni in tega, da človek – kot pri vsaki drugi bolezni – kljub vsemu ostaja človek z vsemi svojimi temeljnimi potrebami, tudi s potrebo po sprejetosti. Hkrati je res, da so duševne motnje del vsakdanjosti, ki pa ga zaradi močne zaznamovanosti pogosto skrivamo.

Upam, da nam bo knjiga vsem pomagala pri tem, da bomo življenje (in soljudi) sprejemali bolj celovito – ne le v tistem, kar nam ponuja (trenutno) dobrega, prijetnega in koristnega.

MKI: Rekli ste tudi, da je vsaka zgodba v tej knjigi tudi mala literarna mojstrovina. Je bil tudi to eden od vidikov za izbiro, katero zgodbo boste uvrstili v zbirko?

TPJ: Izbor sodelavcev in besedil je bil, kot rečeno, Renatina domena. Pri vodenju delavnic se je znova pokazala njena novinarska profesionalnost. In kot prava poznavalka je gotovo znala udeležence delavnic spodbuditi, da so dali veliko od sebe. Marsikdo več, kot bi si mislil. Pri odločitvi za sodelovanje je bilo nenazadnje pomembno tudi dejstvo, da se je vsak avtor s tem izpostavil. Nekateri so svoje prispevke objavili s pravimi imeni, drugi s psevdonimi. Vsak se je sam odločil, kako in koliko želi oz. se mu zdi pomembno razkriti.

MKI: Nekdo od poslušalcev je predlagal, da bi knjigo uvrstili na bralni seznam za srednje šole. Morda je res, da bi zgodnje seznanjanje bralcev s temo duševne bolezni preprečilo mnoge predsodke in stigme, ki so jih deležni ljudje v duševni stiski.

TPJ: Mogoče ne med obvezno branje, ampak izbirno. Dobro bi bilo, ko bi mladi vedeli, da knjiga obstaja. Duševne motnje se namreč vse pogosteje pojavljajo tudi v srednješolskem obdobju. Ena najtemnejših plati našega naroda je prav samodestruktivnost, samomorilnost. Mogoče bo branje izpisanih zgodb komu pomagalo, da bo pravočasno in morda prej kot sicer ustrezno ukrepal. In če utegne knjiga – o tem smo se pogovarjale tudi z avtoricami – rešiti vsaj eno mlado življenje, pomagati vsaj enemu človeku, potem je izpolnila poslanstvo.

Njeno sporočilo je sporočilo upanja. Zdravilna pot majhnih korakov. Tudi takrat, ko se nam zdi položaj brezizhoden.

MKI: V eni od zgodb je zapisano, da je pot iz stiske v življenje – pot majhnih korakov. Kaj to pomeni vam?

TPJ: Dejstvo je, da današnji čas ustvarja iluzijo, da moramo dobiti vse in to takoj. Ko se pojavijo težave, bi nam bil najljubši kak neboleč poseg od zunaj, ki bi na mah rešil težave. Vendar človek tudi v današnjem času ostaja človek, ki mora prehoditi svojo pot z vsemi padci in pobiranji od njih vred. Pogosto nam prav tisto, česar nikdar ne bi izbrali, najbolj pomaga k rasti. Sicer pa pot majhnih korakov v svoji zgodbi čudovito in povsem stvarno opiše Julija Jang. Tisti izsek njenega besedila bi si lahko za motivacijo vsak obesil nad pisalno mizo.

MKI: Gospa Tadeja, še enkrat hvala za res lep večer, pa tudi za tale pogovor. Tako vam kot Mohorjevi družbi želimo, da še naprej vztrajate na poti tega plemenitega poslanstva.

Špela Pahor,
Mestna knjižnica Izola

Lyonska deklaracija o dostopu do informacij in razvoja

Lyonska deklaracija je bila napisana v angleškem jeziku avgusta 2014. V vseh primerih velja besedilo angleške verzije.

V Organizaciji združenih narodov (OZN) potekajo pogajanja za pripravo novega razvojnega programa, ki bo nasledil milenijske razvojne cilje. Program bo vsem državam v pomoč pri izboru načinov za izboljšanje življenja ljudi, vključeval pa bo tudi nov sklop ciljev za obdobje 2016-2030.

Podpisniki verjamemo, da boljši dostop do informacij in znanja v družbi, s pomočjo dostopnih informacijsko komunikacijskih tehnologij (IKT), podpira trajnostni razvoj in izboljšuje življenja ljudi.

Zato pozivamo države članice OZN, da se na mednarodnem nivoju zavežejo, da bodo ta razvojni program po letu 2015 upoštevale in s tem zagotovile, da bo imel vsak državljan dostop do informacij ter vsakemu omogočile njihovo razumevanje, uporabo in izmenjavo, kar je nujno za spodbujanje trajnostnega razvoja in demokratičnih družb.

Načela

Trajnostni razvoj si prizadeva zagotavljati dolgoročno družbeno-ekonomsko blaginjo in blagostanje ljudi po vsem svetu. Za doseg tega cilja je bistvena sposobnost vlad, poslancev, lokalnih oblasti, lokalnih skupnosti, civilne družbe, zasebnega sektorja in posameznikov, da sprejemajo premišljene odločitve.

V tem okviru bi pravica do informacij pomenila preobrazbo. Dostop do informacij podpira razvoj s spodbujanjem ljudi, še posebej marginaliziranih skupin in tistih, ki živijo v revščini, da:

- uveljavljajo svoje državljanske, politične, ekonomske, socialne in kulturne pravice;
- so ekonomsko aktivni, produktivni in inovativni;
- se učijo in uporabljajo nove spretnosti;
- bogatijo kulturno identiteto in izraznost;
- se odločajo in sodelujejo v aktivni in angažirani civilni družbi;
- za razvojne izzive ustvarjajo rešitve, ki temeljijo na skupnosti;
- zagotavljajo odgovornost, preglednost, dobro upravljanje, sodelovanje in opolnomočenje;
- spremljajo, merijo in ocenjujejo napredek pri javnih in zasebnih naporih za trajnostni razvoj.

Deklaracija

V skladu z ugotovitvami Odbora uglednih osebnosti na visoki ravni za Razvojni program po letu 2015 in z ugotovitvami posvetov v okviru Programa Združenih narodov za razvoj (UNDP) po letu 2015 ter poročilom Odprte

delovne skupine za področje usmeritve, ki so vsi prepoznali ključno vlogo dostopa do informacij za podporo razvoju, podpisniki ugotavljamo, da:

1. je revščina večdimenzionalna, napredek pri izkoreninjanju revščine pa povezan s trajnostnim razvojem na različnih področjih;

2. mora trajnostni razvoj temeljiti na človekovih pravicah, kjer:

a) se neenakost zmanjšuje z opolnomočenjem, izobraževanjem in vključevanjem marginaliziranih skupin, ki vključujejo ženske, avtohtona ljudstva, manjšine, migrante, begunce, osebe z oviranostmi, starejše, otroke in mladino;

b) se lahko enakost spolov, vključno s polno družbeno, gospodarsko in politično angažiranostjo, znatno izboljša s krepitvijo položaja žensk in deklet, ki ga omogoča enakopraven dostop do izobraževanja;

c) je dostojanstvo in samostojnost mogoče okrepiti z zagotavljanjem dostopa do zaposlitve in dostojnih delovnih mest za vse;

d) je potrebno zagotavljanje, zaščita in spoštovanje enakopravnega dostopa do informacij, svobode izražanja, svobode združevanja in zborovanja ter zasebnosti, ki so bistvene za neodvisnost posameznika;

e) je vsem zagotovljena javna udeležba, kar omogoča prevzem odgovornosti za spremembe, ki so potrebne za izboljšanje njihovih življenj;

3. je večji dostop do informacij in znanja, podprt s splošno pismenostjo, pomemben steber trajnostnega razvoja; večja razpoložljivost kakovostnih informacij in podatkov ter vključevanje skupnosti pri njihovem ustvarjanju bo zagotovila popolnejšo in preglednejšo razdelitev sredstev;

4. imajo informacijski posredniki, kot so knjižnice, arhivi, organizacije civilne družbe, voditelji in mediji, sposobnosti in sredstva, da pomagajo vladam, ustanovam in posameznikom pri komunikaciji, organizaciji, strukturiranju in razumevanju podatkov, kar je ključno za razvoj; to lahko storijo:

a) z zagotavljanjem informacij o osnovnih pravicah in privilegijih, javnih službah, okolju, zdravju, izobraževanju, možnostih za delo in javni porabi, s čimer podpirajo lokalne skupnosti in ljudi, da lahko upravljajo lasten razvoj;

b) s prepoznavanjem in usmerjanjem pozornosti na pomembne in nujne potrebe in težave prebivalstva;

c) s premagovanjem regionalnih, kulturnih in drugih ovir pri povezovanju deležnikov in omogočanju lažje komunikacije in izmenjave razvojnih rešitev za doseganje večjega vpliva;

d) z ohranjanjem in zagotavljanjem stalnega javnega dostopa do kulturne dediščine, vladnih dokumentov in informacij prek nacionalnih knjižnic, arhivov in drugih javnih institucij za varstvo kulturne dediščine;

e) z omogočanjem javnih razprav in prostora za širše sodelovanje in angažiranje civilne družbe pri sprejemanju odločitev;

f) s ponudbo usposabljanja in pridobivanja znanj ter spretnosti, ki bodo ljudem pomagale dostopati do informacij in storitev ter jim pomagale razumeti, zakaj so za njih najbolj koristne;

5. se lahko izboljšanje IKT uporabi za širjenje komunikacij, pospeševanje izvajanja storitev in zagotavljanje dostopa do ključnih informacij, predvsem v oddaljenih skupnostih; knjižnice in drugi informacijski posredniki lahko uporabljajo IKT za premostitev vrzeli med nacionalnimi politikami in njihovo lokalno uporabo v korist razvoja vseh skupnosti;

6. podpisniki pozivamo vse države članice OZN, da priznajo, da so dostop do informacij in veščine za njihovo učinkovito uporabo potrebne za trajnostni razvoj ter da zagotovijo, da bo to vključeno tudi v razvojni program po letu 2015, in sicer:

a) s priznavanjem pravice javnosti do dostopa do informacij in podatkov s hkratnim spoštovanjem pravice posameznika do zasebnosti;

b) s priznavanjem pomembne vloge lokalnih oblasti, informacijskih posrednikov in infrastrukture, kot so IKT in odprti internet kot orodja za izvajanje trajnostnega razvoja;

c) s sprejemanjem politike, standardov in zakonodaje, ki omogočajo trajno financiranje, celovitost, ohranjanje in zagotavljanje informacij s strani vlad in dostop za ljudi;

d) z oblikovanjem ciljev in kazalnikov, ki omogočajo merjenje vpliva dostopa do informacij in podatkov ter letno poročanje o napredku pri doseganju ciljev v Poročilu o razvoju in dostopu do informacij (Development and Access to Information Report - DA2I).

Vabljeni k podpisu Lyonske deklaracije na: <http://www.lyondeclaration.org/>

SKUPAJ SMO MOČNEJŠI!

prevedla Irena Sešek,
Narodna in univerzitetna knjižnica

Digitalna demenca ogroža slovenski družbeni spomin
Dnevnik, 17. 3. 2015, leto 65, št. 17, str. 28 (Aleš Gaube)

Podatki 21. stoletja bi se kljub naglemu tehnološkemu razvoju lahko izgubili. Bojazen je za zdaj majhna, a podatke bo treba vedno znova prenašati na nove nosilce. S tem problemom se ukvarjata tudi dve naši osrednji ustanovi, ki se ukvarjata z digitalizacijo slovenskega kulturnega in državnega ustvarjanja (NUK in Arhiv Slovenije). NUK je doslej opravil že precejšnje delo digitaliziranja vsebin, precej bolj na začetku so v Arhivu Slovenije, ki elektronski arhiv šele vzpostavljajo. Janko Klasinc (NUK) se z digitalizacijo ukvarja že desetletje in po njegovem mnenju ne obstaja bojazen, da bi izginili časopisi, knjige, periodika, vendar posnetki na cedeh, videokasetah in avdiokasetah. Prav tako se ukvarja tudi s problemom, kako zajemati in shranjevati podatke v elektronski obliki (podatke, ki nastanejo znotraj aplikacij ali elektronske knjige). V NUK-u so tako do danes digitalizirali že 2892 knjig, 660 naslovov periodike, 1348 enot rokopisnega gradiva, 1200 spletnih mest že zajemajo od leta 2008, s tem pa so shranili že 100 mio. datotek.

Obnavljanje pravadnih obredov
Dnevnik, 9. 4. 2015, leto 65, št. 83, str. 19 (Sandra Krkoč)

Ob mednarodnem dnevu knjige bo drugo leto zapored po številnih krajih v Sloveniji potekala Noč knjige (23. 4. 2015). Da je navdušenje nad knjigo še vedno veliko, je pokazal že lanski odziv, tokratna izvedba pa bo prinesla še bogatejše dogajanje, za katerim stoji tudi več organizatorjev in prirediteljev. Doslej je prijavljenih že kar 389 dogodkov. Glavnina dogodkov bo izvedena na samo Noč knjige, ves april in delček maja pa poteka tudi spremljevalni program z več kot 100 prireditvami. V kvantitativnem smislu so največ angažiranosti pokazale knjižnice, odzvale so se tudi osnovne šole in založbe ter knjigarne, manj zanimanja pa so pokazale srednje šole in fakultete. Noči knjige pa se bo možno pridružiti tudi prek brezplačne mobilne aplikacije, ki ponuja vse informacije o projektu.

Kdo je komu kaj napisal »na kožo«
Delo, 13. 4. 2015, leto 57, št. 85, str. 4 (Peter Rak)

Je elektronska knjiga medij prihodnosti? Še pred tremi leti bi temu vsak pritrdil, lani pa so neredki že napovedali renesanso tiskanje knjige. V posameznih državah je tržni delež še vedno relativno visok (v ZDA ima kar 40 odstotkov ljudi elektronski bralnik), v Sloveniji pa so številke veliko nižje. Portal Biblos (Beletrina) razpolaga z okoli 1200 knjižnimi naslovi in 6000 uporabniki, vanj pa je vključena večina knjižnic, skupaj z NUK-om in UKM-jem ter 46 od 56 slovenskih založb. Nedvomno ima elektronska knjiga številne prednosti, vprašljiva pa je ena najpomembnejših karakteristika – lažja dostopnost. Medtem ko lahko klasično knjigo prebere neskončno število bralcev, je legalno kupljene elektronske knjige mogoče posojati le skupaj z bralnikom, kar pa pomeni veliko redukcijo potencialnih bralcev.

Kaj in kako berejo slepi
Večer, 15. 4. 2015, leto 71, št. 88, str. 18 (mbk)

Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije (ZDSSS) je v okviru projekta Knjižnica slepih in slabovidnih svojo potujočo razstavo odpela tudi v Mariboru, v Knjižnici Nova vas. Na razstavi Svet drugačnih občutenj so predstavljeni tehnični pripomočki in gradiva, ki so dostopni slepim, slabovidnim in osebam z motnjami branja, hkrati pa razstava na kratko povzame zgodovino razvoja teh pripomočkov. Na voljo so tudi zvočni posnetki, za katere pa je treba prositi knjižničarja. Razstava bo v prvi fazi v petih krajih po Sloveniji (še v Ribnici, Grosupljem, Velenju in Bledu). Odprtja spremlja tudi dogodek Znani Slovenci berejo, ki ga ZDSSS prireja v sodelovanju z medobčinskimi društvi.

Izbrala in priredila Nataša Logar Andič,
Narodna in univerzitetna knjižnica

Moja lokalna kulturna dediščina

Natečaj za izbor prispevkov, ki prikazujejo lokalno kulturno dediščino

Projekt [LoCloud](#) objavlja mednarodni natečaj, s katerim želi spodbuditi vsakogar, da razišče svoje najljubše geografsko območje ali del lokalne kulturne dediščine, ki je dostopna na [Europeani](#). Prispevki so lahko objavljeni na spletu kot blog, video ali kot spletna stran.

Finalisti natečaja bodo povabljeni, da svoje izdelke predstavijo na zaključnem dogodku projekta LoCloud, ki bo 5. februarja 2016 v Amersfoortu na Nizozemskem. Seznan finalistov in povezave na njihove prispevke bo objavil LoCloud na svoji spletni strani.

Zmagovalci natečaja bodo za nagrado prejeli tablični računalnik, njihov prispevek bo promoviran na spletni strani LoCloud in Europeana.

Kdo lahko sodeluje?

K sodelovanju vabimo vse, ki vas zanima kulturna dediščina: kuratorje, knjižničarje in prostovoljce iz lokalnih kulturnih organizacij, lokalne zgodovinarje, dijake in študente.

Kakšne prispevke pričakujemo?

Pričakujemo izdelke, ki odražajo vaše raziskovanje lokalne dediščine ali najljubših geografskih območij z uporabo gradiva, ki je objavljeno na Europeani. Primer: <http://vimeo.com/62602290>.

Prispevek naj:

- Pokaže vaše raziskovanje lokalne dediščine z uporabo slik, filmov, teksta, zvoka in 3D
- Kaže vaše poznavanje Europeane
- Prikazuje vaša odkritja vizualno.

Prispevek je lahko v obliki spletne strani, bloga ali videa, na primer:

- Razstava geografskega področja
- Zgodba o vašem mestu
- Vodnik, ki bo tudi drugim pokazal vaše geografsko območje.

Prispevek mora biti dostopen na spletu.

Vsebina

Uporabite vsebine (slike, dokumente, video, zvočne posnetke), ki ste jih našli na Europeani, toda bodite pozorni in preverite ali vam to omogočajo licenčni pogoji. Več informacij o licencah najdeta na <http://creativecommons.org/licenses/>

Ponovno uporabo dovoljujejo naslednje licence:

- Public Domain
- CC-BY
- CC BY-SA
- CC BY-NC
- CC BY-SA-NC

Za uporabo gradiva z drugimi licencami boste morali vprašati lastnike, če vam dovolijo uporabo njihovih zaščitnih vsebin.

Pričakujemo, da bo večina gradiva, ki ga boste uporabili, vizualnega. Lahko seveda vključite besedilo ali zvočne zapise v kateremkoli evropskem jeziku. Ker bo zmagovalni prispevek prikazan povsod po Evropi, vam predlagamo, da uporabite čim manj besedila, da bodo lahko ob vašem prispevku uživali vsi. Primer kaže kako to lahko deluje: <http://vimeo.com/62602290>

Kako lahko sodelujete?

Izpolnite [prijavni obrazec](#) in dodajte povezavo na vaš prispevek.

Glavni datumi

Začetek natečaja: 16. marec 2015

Prijava prispevka nacionalnemu organizatorju: 1. Oktober 2015

Nominacija nacionalnih finalistov komisiji LoCloud: 1. november 2015

Zaključni dogodek in podelitev nagrad: 5. februar 2016

Finalisti bodo povabljeni na podelitev nagrad. Njihove potne stroške in namestitve bo plačal projekt LoCloud.

Komisija za izbor

Nacionalno komisijo za izbor je imenoval nacionalni koordinator projekta LoCloud. Ta bo pregledala vse prispevke in izbrala tri, ki bodo šli v naslednjo fazo izbora. Članice komisije so:

Breda Karun, Zavod Jara

Laura Chersicola, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper

Anja Frković Tršan, Mestna knjižnica Ljubljana

Franc Zakrajšek, Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine.

Mednarodna komisija za izbor bo pregledala vse prispevke, ki so jih izbrale nacionalne komisije in izbrala zmagovalce. Člani komisije so: Gunnar Urtegaard, National Archives of Norway Jill Cousins, Europeana Henk Alkemade, Cultureelergfoed Netherlands Kate Fernie, 2Culture Associates

Za dodatna pojasnila v zvezi z LoCloud natečajem se obrnite na competition@locloud.eu ali Bredo Karun, breda.karun@jara.si

Breda Karun,
Zavod za razvoj knjižnic

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Univerza v Mariboru

Univerzitetna knjižnica Maribor

NARODNA IN
UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

Praktični vidiki objavljanja v odprtem dostopu

seminar za raziskovalce in knjižničarje

20. maj 2015, Ljubljana

Narodna in univerzitetna knjižnica, Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani in Univerzitetna knjižnica Maribor organizirajo brezplačni seminar za raziskovalce in knjižničarje.

Na seminarju se boste seznanili s pomenom odprtega dostopa v znanosti ter pridobili temeljne informacije o objavljanju znanstvenih del in raziskovalnih podatkov v odprtem dostopu na področju humanistike in družboslovja. Predstavljeni bodo različni modeli licenciranja v odprtem dostopu, značilnosti odprtih monografij ter način objave članka oziroma monografije v odprtem dostopu. Izpostavljena bo tudi vloga knjižničarjev na področju odprte znanosti ter izzivi, s katerimi se srečujejo v okolju odprtega objavljanja. Kot predavatelje smo povabili uveljavljene domače in tuje strokovnjake s področja odprtega dostopa.

Del seminarja bo potekal preko videokonference in v angleškem jeziku.

Seminar bo potekal 20. maja 2015 v predavalnici Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, [Masarykova cesta 16](#), med 9.00 in 16.00 uro.

Seminar je brezplačen.

Več informacij in prijavnico najdete na spletni strani: <http://www.ctl.uni-lj.si/dogodki/seminar2015/>.

PROGRAM:

ČAS	VSEBINA
9.00 – 9.15	Pozdravna nagovora mag. Urban Krajcar, generalni direktor Direktorata za znanost, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport; dr. József Györkös, direktor ARRS
9.15 – 9.45	Maja Vihar in Miro Pušnik, CTK: Odprto objavljanje in dostopnost rezultatov iz javno financiranih raziskav
9.45 – 10.30	Thomas Margoni, University of Amsterdam: Open access, open data and CC licences in scientific publishing: a legal perspective
10.30 – 11.15	Paul Ayris: Open access challenges and opportunities in 2015. A view from the United Kingdom
11.15 – 11.45	ODMOR
11.45 – 12.30	Eelco Ferwerda: Open Access for monographs in Humanities and Social Sciences
12.30 – 13.15	Margo Bargheer: Practical experiences at the Gottingen University in providing OA services to their researchers, scholars and faculties
13.15 – 14.30	ODMOR
14.30 – 15.00	Mirjam Kotar, Nataša Godec, Borut Kirar, Janez Jug, FDV: Podpora Osrednje družboslovne knjižnice avtorjem v labirintih odprtega objavljanja
15.00 – 15.30	Janez Štebe, Arhiv družboslovnih podatkov, FDV: Ravnanje z raziskovalnimi podatki v fazi načrtovanja in ustvarjanja
15.30 – 16.00	Dunja Legat, Bernarda Korez, UKM: Vloga knjižničarjev pri podpori odprtemu dostopu do znanstvenih publikacij

Dan specialnih knjižnic 2015

Sekcija za specialne knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije
organizira strokovno srečanje

Dan specialnih knjižnic 2015

»Rastemo z e-viri«

(četrtek, 28. maj 2015, Mestni muzej Ljubljana, Gosposka 15, Ljubljana)

Program:

- 9.30-10.00 Registracija udeležencev
- 10.00-10.10 Pozdravni nagovor: Maja Vavtar, predsednica Sekcije za specialne knjižnice, Centralna pravosodna knjižnica
- 10.10-10.35 Praktični vidiki nabave e-virov, Tatjana Intihar, Centralna tehnična knjižnica
- 10.35-11.00 Smernice licenciranja konzorcija COSEC, mag. Karmen Štular Sotošek, Narodna in univerzitetna knjižnica
- 11.00-11.20 Organizacija dostopa do specializiranih podatkovnih zbirk, Martina Petan, Centralna ekonomska knjižnica
- 12.20-12.50 Odmor
- 12.50-13.10 Paketni vpisi bibliografskih zapisov v COBIB in vodenje povezav za e-vire, Andreja Krajnc Vobovnik, IZUM
- 13.10-13.40 Revija Knjižnica v kontekstu publiciranja v odprtem dostopu, dr. Alenka Kavčič Čolić, Narodna in univerzitetna knjižnica

*Prijave udeležbe na srečanje sprejemamo najkasneje do 26. 5. 2015
Dodatne informacije: Maja Vavtar, e-pošta: maja.vavtar@sodisce.si*

SEALL 2015

*Srečanje pravnih in sorodnih knjižnic jugovzhodne Evrope (SEALL)**23. – 24. september 2015**Pravna fakulteta, Univerza v Ljubljani*

Društvo pravnih in sorodnih knjižnic jugovzhodne Evrope SEALL vsako leto organizira srečanje bibliotekarjev pravnih in sorodnih knjižnic. Letos se bo srečanje odvijalo v Ljubljani, 23. in 24. septembra 2015, kot postkonferenca kongresa ZBDS 2015. Kotizacija je brezplačna. Prijava je obvezna.

Društvo SEALL je bilo ustanovljeno leta 2009 s sedežem na Pravni fakulteti v Splitu. Glavni cilj društva je regionalno medbibliotečno sodelovanje bibliotekarjev pravnih in sorodnih knjižnic.

Cilji društva SEALL so:

- spodbujanje vseh oblik medknjižničnega sodelovanja,
 - izmenjava informacij in publikacij,
 - usposabljanje in sodelovanje bibliotekarjev,
 - zaščita strokovnega statusa bibliotekarjev,
- zagovorništvo in prispevek bibliotekarjev, ki delajo v pravnih in sorodnih knjižnicah k pravni stroki in znanosti.

Društvo SEALL je izdalo tudi VODIČ Društva bibliotekara pravnih i srodnih biblioteka Jugoistočne Evrope.

Dogodek za vas pripravljajo: Violetta Bottazzo, Maja Vavtar, Edita Bačić.

Več informacij o srečanju SEALL lahko dobite pri Violetti Bottazzo (e-pošta: violetta.bottazzo@gmail.com). Spremembe so stalnica vsakega trenutka, tako da jih bomo tudi mi vključili v ta dogodek. Strokovni dogodek bomo posneli in fotografirali.

Knjižničarske novice so informativni bilten, ki seznanja slovenske knjižnične delavce s tekočimi dogajanji in novostmi v stroki. Objavlja strokovne članke, poročila s strokovnih posvetovanj, srečanj in sestankov, prispevke o pomembnih dogodkih in novostih v knjižnicah, prispevke o projektih, v katerih sodelujejo knjižnice, intervjuje, mnenja in ocene, spominske in podobne zapise, obvestila in razpise ter obvestila o prireditvah, posvetih in drugih strokovnih dogodkih.

Navodila za pripravo prispevkov

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključi v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z začetno navedbo »Od leve proti desni:...«. Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali PNG formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si. Prispevki niso honorirani.

Uredništvo Knjižničarskih novic

